Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему:

«ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З НАДХОДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ»

Студентки 2 курсу, 3м групи, спеціальності 071 «Облік і оподаткування», спеціалізації «Облік, оподаткування та оцінювання в бізнесі» _____ Дикан Надії Василівни

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент _____ Сопко Ольга Василівна

Гарант освітньої програми доктор економічних наук, професор _____ Бенько Микола Миколайович

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП……..…3

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З НАДХОДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ……..7

1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка основних засобів……7

1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів…….13

Висновки за розділом 1..……...17

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З НАДХОДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ЗЕЛЕНА БРАМА»……..……19

2.1. Фінансовий облік операцій з надходження основних засобів……..…19

2.2. Оподаткування та відображення у податковій звітності операцій з надходження основних засобів……23

2.3. Управлінський облік операцій з надходження основних засобів……28

Висновки за розділом 2…….....33

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З НАДХОДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ЗЕЛЕНА БРАМА»…….…….35

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів……...35

3.2. Удосконалення обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів за умов застосування інформаційних систем і технологій……..…40

Висновки за розділом 3…..……...…....47

ВИСНОВКИ ……..49

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….....53

ДОДАТКИ……..64

ВСТУП

Діяльність кожного підприємства передбачає наявність засобів виробництва і відповідних матеріальних умов, вони є одним з найважливіших елементів продуктивних сил, визначають їх рівень. Формування ринкових відносин передбачає конкурентну боротьбу між різними товаровиробниками, економічний ефект може отримати підприємство, яке найбільш ефективно використовує всі види наявних ресурсів. Саме тому, основні засоби, їх інформаційне забезпечення, облік та оподаткування для управління підприємством відіграють значну роль у досягненні фінансових цілей підприємства.

Актуальність даної теми посилюється ще й тим, що в сучасних умовах здійснюється адаптація існуючої системи обліку до міжнародних стандартів фінансової звітності, впроваджуються у практику нові підходи і методики організації обліку ресурсів суб'єктів господарювання й контролю за їхнім використанням, підвищується роль обліку в системі управління. Зростання ролі бухгалтерського обліку у розв'язанні економічних проблем на сучасному етапі розвитку економіки України зумовлює необхідність удосконалення обліку основних засобів в процесі формування й використання фінансових ресурсів підприємницьких структур. Чітка і прозора побудова організації обліку та оподаткування підвищує роль як основного засобу контролю за ефективним використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів підприємства.

В Україні продовжується реформування системи національних положень обліку і їх узгодження із міжнародними стандартами фінансової звітності. Крім того, в дослідженнях з питань удосконалення організації обліку основних засобів слід орієнтуватися не тільки на міжнародні стандарти і досвід, а й на конкретні умови та специфіку діяльності підприємства відповідної галузі економіки. Розвитку теорії і практики організації обліку основних засобів сприяли роботи як західних економістів К. Друрі, Макконелла, Б. Нідлза, П. Самуельсона, П. Фрідмана, Ч.Т. Хорнгрена, так і вітчизняних – М.Т. Білухи,

Ф.Ф. Бутинця, А.М. Герасимовича, З.В. Гуцайлюка, В.І. Єфіменка, В.П. Завгороднього, Г.Г. Кірейцева, М.В. Корінька М.Д. Кужельного, А.М. Кузминського, В.Г. Линника, М.С. Пантелеєва, В.П. Пушкаря, В.В. Сопка, М.Г. Чумаченка, В.Г. Швеця, В.О. Шевчука та інших. Одночасно, у зв'язку з реформуванням системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, виникає необхідність подальшого поглибленого вивчення вказаних питань серед яких займає місце і облік та оподаткування основних засобів.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних положень, а також розробка рекомендацій з удосконалення методики обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів.

Для дослідження обраної теми необхідно вирішити наступні *завдання*:

- ✓ вивчити сутність основних засобів та їх характеристику;
- ✓ розглянути економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів;
- ✓ проаналізувати діяльність базового підприємства, пов'язану з формуванням та використанням основних засобів, використовуючи інформаційні ресурси бухгалтерського обліку;
- ✓ вивчити порядок організації та методи обліку наявності та руху основних засобів на ТОВ «Зелена Брама»;
- ✓ висунути рекомендації по удосконаленню обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів;
- ✓ запропонувати пропозиції по удосконаленню обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів за умов застосування інформаційних систем і технологій.

Предметом дослідження випускної кваліфікаційної роботи виступають сукупність методичних, організаційних та практичних аспектів обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів підприємства.

Об'єктом дослідження є процес організації і методики обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів ТОВ «Зелена Брама».

При написанні випускної кваліфікаційної роботи були застосовані ряд методичних прийомів та методів, а саме: монографічний метод, аналітичний, економіко-статистичний, використані нормативні документи України, наукові розробки і навчальні посібники, періодична література, а також матеріали, що відображають господарську і фінансову діяльність підприємства тощо. Методологічною основою написання роботи були нормативні та інструктивні положення з питань обліку, контролю та аналізу; стандарти з бухгалтерського обліку основних засобів.

Джерелами написання випускної кваліфікаційної роботи є:

- ✓ документи з обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів;
- ✓ форми звітності: Баланс, Звіт про фінансові результати, Примітки до річної фінансової звітності ТОВ «Зелена Брама» за 2014-2018 рр.

Практичне значення одержаних результатів. Основні результати дослідження спрямовані на удосконалення методики і практики обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів, а також на підвищення достовірності, оперативності та аналітичності обліку і аналізу, що сприятиме ефективному господарюванню. На основі проведеного дослідження розроблено пропозиції з удосконалення організації обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів, а також управління цими процесами.

Значущість адекватної часу теорії обліку для отримання нових знань, підтвердження гіпотез, подальшого використання на практиці полягає в тому, що побудова альтернативної теорії обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів усуне всі невідповідності та суперечності між завданнями та методами облікових підсистем, їх роллю та значенням для ефективного інформаційного забезпечення діяльності ТОВ «Зелена Брама».

Окремі результати дослідження мають практичне значення для базового підприємства і прийняті до впровадження, зокрема:

- ✓ рекомендації щодо удосконалення первинної документації щодо первісної вартості основних засобів;

- ✓ рекомендації щодо удосконалення операцій з надходження основних засобів за умов застосування інформаційних систем і технологій.

Окремі, найвагоміші положення випускної кваліфікаційної роботи опубліковано у науковій статті на тему «Проблеми організації обліку основних засобів» у збірнику наукових статей студентів Київського національного торговельно-економічного університету.

Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З НАДХОДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка основних засобів

Прискорення науково-технічного прогресу найповніше проявляється в кількісному зростанні та якісному вдосконаленні основних засобів. Основні засоби є одним з найважливіших ресурсів будь-якого суб'єкта господарювання, вони забезпечують його діяльність, створюють дохід, впливають на податкові відрахування до бюджету, підвищують прибутковість, ринкову вартість та інвестиційну привабливість підприємства. Для розуміння їх вагомого значення в діяльності суб'єкта господарювання в першу чергу необхідно визначити їх сутність та класифікацію.

Незважаючи на те, що основні засоби як економічна категорія розглядаються досить часто, питання їх сутності та класифікації в сучасних умовах господарювання не втрачає своєї актуальності. Наукові дослідження даної проблематики знаходять відображення у працях сучасних науковців, серед який можна виділити Андрійчука В.Г., Бутинець Т.А., Виговську Н.Г., Вознюка А.Г., Демяненка М.Я., Завгороднього М.М., Клименко О.В., Кузьміна О.Є., Николаєву С.А., Подвігіну В.І., Покропивного О.Ф., Пушкаря М.С., Сердюк Б.М., Соколова Я.В., Сухарського В.С., Швеця В.Г. Однак ряд неточностей та розбіжностей у думках щодо сутності та класифікації основних засобів залишаються дискусійними та потребують уточнення. Систематизацію поглядів дослідників щодо визначення терміну «основні засоби» наведено в дод. А.

На основі проведеного аналізу вітчизняної наукової літератури можна зробити висновок, що не існує єдиного підходу до визначення сутності основних засобів. Деякі автори ототожнюють поняття «основні засоби» та «основні фонди», зазначаючи, що вони є засобами праці, які використовуються

у виробництві протягом тривалого часу. Інші вважають, що основні засоби – це матеріальні активи, що використовуються лише у виробничому процесі, тобто більше ні на що не мають впливу, а це є невірним тлумаченням, адже основні засоби використовуються підприємством у всій його господарській діяльності. Для порівняння поглядів вітчизняних вчених з зарубіжними, розглянемо також трактування змісту основних засобів в європейській практиці, зокрема, польськими вченими (дод. Б).

Відповідно до Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» основні засоби визначаються як матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік). Таким чином, у бухгалтерському обліку матеріальний об'єкт відноситься до основних засобів, якщо він відповідає критеріям (дод. В).

Оформлюючи операцію з надходження основних засобів бухгалтерії потрібно вирішити ряд завдань, зокрема [6, 12, 84]:

- ✓ правильно встановити та задокументувати, до якої з шістнадцяти груп основних засобів належить придбаний об'єкт;
- ✓ визначити первісну та ліквідаційну вартості;
- ✓ встановити та оформити наказом по підприємству строк корисного використання (експлуатації) та метод амортизації;
- ✓ обрати метод нарахування витрат (застосовується до групи об’єктів) та розрахувати вартість, що амортизується;
- ✓ визначити до якого виду податкових витрат (собівартості чи інших витрат) належатимуть суми амортизації та витрати, пов’язані з утриманням та експлуатацією об’єкта.

Процедура визнання основного засобу є обов’язковою на етапі надходження об’єкта на підприємство. У цьому випадку виконують первісне визнання, в результаті якого об’єкт потрапляє до тієї чи іншої облікової групи

(статті балансу). При визнанні основного засобу необхідно перевірити чи відповідає він наступним критеріям: 1) критерій форми – об’єкт повинен мати матеріальну форму; 2) критерій призначення – підприємство має намір використовувати об’єкт у своїй діяльності (тобто об’єкт не призначений для продажу); 3) критерій строку використання – передбачуваний строк корисного використання повинен бути більше одного року [10, 14].

З метою визнання об’єкта активом необхідно перевірити чи відповідає об’єкт наступним критеріям (п. 6 П(С)БО 7): критерій економічної вигоди - існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання; критерій достовірності вартості - вартість може бути достовірно визначена [68].

Щоб об’єкт був визнаний основним засобом в цілях оподаткування потрібно, щоб оцінена вартість необоротного матеріального активу перевищувала у 2018 р. більше 6000 грн. Для порівняння із цією сумою використовується первісна вартість об'єкта, тобто весь комплекс витрат, що акумулюються в обліку згідно зі ст. 146 ПКУ, а не лише суму, сплачену постачальнику за нього. При цьому, якщо підприємство є платником ПДВ та використовуватиме даний основний засіб в оподатковуваних операціях, сума ПДВ не враховується [66].

Матеріальні активи вартістю менше 6000 грн. зараховують до 11 групи «Малоцінні необоротні матеріальні активи» для потреб нарахування амортизації. При цьому, в бухгалтерському обліку підприємство має право самостійно встановлювати вартісний критерій визнання об'єкта основним засобом (п. 5.2 П(С)БО 7), але в податковому обліку такого права не передбачено. Якщо термін корисного використання основного засобу перевищує один рік (операційний цикл, якщо він більший за рік), то такий об'єкт належить до необоротних активів. Отже, під час надходження на підприємство матеріального активу при його визнанні необхідно звернути увагу на термін корисного використання, на його вартість та визначити до якої із 16 податкових груп належить об’єкт. За ПКУ не визнаються основними

засобами: – вартість землі; – незавершені капітальні інвестиції; – автомобільні дороги загального користування; – бібліотечні й архівні фонди; – матеріальні активи, вартість яких менша або дорівнює 6000 грн.; – невиробничі основні засоби; – нематеріальні активи [66, 68]. Порівняємо, нюанси терміну «основні засоби» в податковому обліку з правилами бухгалтерського обліку за наступними критеріями (дод. Г).

Для правильної організації обліку основних засобів важливе значення має їх класифікація. Складна структура основних засобів та мета, з якою здійснюється їхній поділ, обумовлює різні класифікаційні ознаки. Класифікація основних засобів за характером участі у процесі виробництва поділяє їх на виробничі та невиробничі (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Класифікація основних засобів відповідно до П(С)БО №7 «Основні засоби»

Джерело: [складено автором на основі [68]

Наведена на рис. 1.1 класифікація основних засобів має найважливіше значення для обліку, оскільки використовується для складання звітності про

рух основних засобів. Крім того, такі дані необхідні для глибокого аналізу використання основних засобів і пошуку резервів для підвищення фондовіддачі. У податковому обліку класифікація основних засобів дещо ширша, деталізована. Відповідно до Податкового кодексу [66] основні засоби поділяються на 16 груп (дод. Д).

Придбані або самостійно виготовлені основні засоби зараховують на баланс підприємства за первісною вартістю (п. 146.4 ПКУ). Згідно з п. 4 П(С)БО 7, первісна вартість це – історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів [68].

Залежно від джерела надходження основних засобів на підприємство складові та порядок визначення первісної вартості мають свої особливості. Базовий перелік витрат, які формують первісну вартість об’єктів основних засобів, наведено в п. 8 П(С)БО 7. До неї входять [68]:

1) суми, які підприємство сплачує постачальникам активів і підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків – у першу чергу це ПДВ, що потрапляє до податкового кредиту покупця основного засобу;

2) реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, пов'язані з придбанням (одержанням) прав на об'єкт основного засобу;

3) суми ввізного мита;

4) суми непрямих податків, сплачених при купівлі основного засобу, якщо вони не відшкодовуються підприємству (наприклад, ПДВ у вартості основного засобу, що не потрапляє до податкового кредиту покупця об'єкта у зв’язку із встановленими законодавством причинами);

5) витрати зі страхування ризиків доставки основного засобу;

6) витрати на транспортування, встановлення, монтаж, налагодження основного засобу;

7) інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основного засобу до стану, у якому він придатний для використання із запланованою метою;

8) фінансові витрати. До первісної вартості об’єкту основного засобу, що придбаний (створений) повністю або частково за рахунок запозичень (позик, векселів, облігацій, інших видів короткострокових і довгострокових зобов'язань, на які нараховують відсотки (п. 4 П(С)БО 31 “Фінансові витрати” [70]), також потрапляють фінансові витрати, тобто витрати на проценти та інші витрати підприємства, пов'язані з такими запозиченнями.

Правила формування первісної вартості основних засобів за ПКУ відповідають вимогам П(С)БО 7, але сама вартість може бути різною [66, 68]: всі витрати, що підлягають амортизації стосовно конкретного об’єкта і певної конкретної ситуації слід перевіряти на відповідність вимогам кодексу щодо визнання витрат та їх документального оформлення. Для забезпечення правильного відображення витрат, що формують первісну вартість об’єктів основних засобів при наявності багатьох об’єктів інвестування, за такими об’єктами доцільно кожному аналітичному рахунку присвоїти відповідний номер. Для чого корисно вести реєстр рахунків аналітичного обліку об’єктів капітального інвестування. У первинних документах (відрядні наряди, табелі обліку відпрацьованого часу, акти на списання матеріалів та малоцінного інвентаря, бухгалтерські розрахунки тощо), які є підставою для списання здійснених інвестиційних витрат, відповідальна за інвестиційний об’єкт посадова особа або керівник відділу капітального інвестування обов’язково зазначає його реєстраційний номер та код аналітичного рахунка.

Отже, основні засоби суттєво впливають на діяльність підприємства в цілому, тому, наявність, оцінка та ефективне використання повинно бути ретельним, повним, достовірним, обґрунтованим та відповідати чинному законодавству. Ефективна політика обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів, а також ряд заходів, спрямованих на покращення процесу їх здійснення, дасть змогу підвищити роль управління забезпеченістю та ефективністю використання основних засобів.

1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів

На сьогодні можна перерахувати досить багато нормативних документів, що регулюють облік та оподаткування операцій з основними засобами. Та кількість не завжди означає якість. До того ж нормативна база по операціях з основними засобами постійно змінюється, особливо останнім часом, що значно ускладнює роботу бухгалтерів. Тому огляд нормативної бази, виділення сильних і слабих її сторін та особливих нюансів є досить важливим і необхідним моментом при здійсненні обліку. Для більшої наочності приведемо основні нормативні актів у дод. Е та надамо їм коротку характеристику.

Проведений аналіз нормативно-правової документів показав, що операції з надходження основних засобів в Україні регулюється багатьма законодавчими та нормативними актами, в першу чергу, це документи, які визначають методологічні засади формування інформації про основні засоби в бухгалтерському обліку та її розкриття у фінансовій звітності, адже облік та оподаткування є невідривними функціями, при чому бухгалтерський облік є основним джерелом інформаційного забезпечення операцій з надходження основних засобів. Разом з тим, нормативно-правове регулювання обліку та оподаткування основних засобів не завжди узгоджене у різних документах, навіть тих, що регулюють одне і те ж питання, та є недостатньо обґрунтованим, а тому потребує вдосконалення.

Основним недоліком у нормативно-правовому регулюванні обліку та оподаткування основних засобів були відмінності в одночасному веденні підприємствами бухгалтерського обліку та обліку в оподаткуванні, при цьому документи, якими регулювались ці питання мали суттєві розбіжності.

Так, Податковий кодекс України [66] покликаний на те, щоб забезпечити зменшення розбіжностей, усунення спірних питань та вирішення проблем і неузгодженостей в бухгалтерському обліку та обліку в оподаткуванні, тим

самим спрощуючи здійснення операцій з надходження основних засобів. Крім того, у Податковому кодексі представлено своєрідний податковий класифікатор основних засобів. Причому в основу цього класифікатора покладено бухгалтерську класифікацію, використану в П(С)БО 7 «Основні засоби» [68]. Навіть назви податкових груп повторюють назви субрахунків бухгалтерського обліку. Проте існують і деякі відмінності щодо класифікації основних засобів, так Податковий кодекс не виділяє таку групу, як «інші необоротні матеріальні активи» та додатково надає групу «довгострокові біологічні активи», які, у свою чергу, регулюються не П(С)БО 7 «Основні засоби» [68], а П(С)БО 30 «Біологічні активи» [69].

Податковим кодексом також були запроваджені міжнародні стандарти фінансової звітності. Аналіз практики впровадження Положень (стандартів) бухгалтерського обліку в вітчизняну практику дало змогу виявити проблемні питання методичного характеру, наявність яких пов'язана з недостатнім рівнем наукового обґрунтування, що стосується і основних засобів [46, 63]. Тому, дані проблемні питання методичного характеру потребують доопрацювання як на державному рівні, так і на рівні підприємства.

Основним нормативним актом, що регулює облік основних засобів, а відповідно і контроль, є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [68], яке визначає концептуальні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби підприємства та її розкриття у фінансовій звітності. Використовується при визначенні обґрунтованості обліку операцій з основними засобами.

Наказ Мінфіну від 30.09.2003 № 561 «Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів» [72] регулює питання, що дещо перекликаються з питаннями, що висвітлені в П(С)БО 7 «Основні засоби» [68], але наказ містить певні роз’яснення, доповнення, кореспонденції, що стосуються операції з основними засобами, вказується, якими документами оформлювати ці операції та регулює облік основних засобів.

Вважаємо необхідним виділити відмінності в класифікації основних засобів в П(С)БО 7 «Основні засоби» [68], Методичних рекомендаціях з бухгалтерського обліку основних засобів [72] та діючій інструкції до плану рахунків бухгалтерського обліку. Зокрема інструкцією до плану рахунків бухгалтерського обліку передбачено відкриття субрахунку «Інвестиційна нерухомість». Проте, в П(С)БО 7 «Основні засоби» та Методичних рекомендаціях з бухгалтерського обліку основних засобів даний субрахунок у складі основних засобів не передбачено. З цього випливає перший недолік нормативної бази з обліку основних засобів: зміни відбуваються часто, а інформація в деяких актах залишається застарілою.

Стосовно Цивільного [85] та Господарського кодексів України [20], то них основні засоби розглядаються з правової точки зору і є не бухгалтерською чи економічною категорією, а об'єктом майнових відносин між суб'єктами господарювання. Цивільний кодекс наводить визначення речі і майна, зокрема річ – це предмет матеріального світу, щодо якого можуть виникати цивільні права і обов'язки, а майно – це окрема річ, сукупність речей, майнові права і обов'язки.

В обліку основних засобів вивчається велика кількість питань. Всі автори наводять визначення основних засобів, найбільш часто висвітлюються питання визнання та оцінки основних засобів, документування операцій з руху основних засобів та їх класифікація. Мало уваги приділено питанням синтетичного обліку об'єкту дослідження, обліку його ремонту та інвентаризації. На сьогоднішній день існує велика кількість періодичних бухгалтерських видань, які надають суттєву допомогу практикуючому бухгалтеру та висвітлюють проблемні питання обліку. Огляд періодичних джерел, у яких розглядались питання обліку основних засобів наведено у дод. Ж.

Можемо зробити висновки, що питанням обліку та оподаткування основних засобів, з 2017 по 2019 рр., приділяється значна увага у періодичних джерелах. Узагальнивши отримані дані, бачимо, що найчастіше автори розглядають проблемні питання корисного використання основних засобів,

порядок оцінки основних засобів при їх надходженні, списанні, реалізації та подальшому використані. Також часто висвітлюються нетипові ситуації з обліку та оподаткування основних засобів. Неменша увага приділяється й переоцінці основних засобів та їх класифікації.

Аналіз результатів досліджень вітчизняних вчених свідчить, що теоретичні й практичні розробки з обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів відображують ґрунтовне розуміння проблем, пов'язаних із трансформацією вітчизняної системи обліку. Недостатньо опрацьованим є питання класифікації основних засобів для цілей обліку та ефективного управління ними, методики й організації фінансового і управлінського обліку основних засобів, документального оформлення операцій із основними засобами, автоматизації їх обліку й оподаткуванню, обґрунтування нових напрямів аналізу основних засобів з огляду на особливості виробництва та потреби управління.

В сучасних умовах немає чіткого розподілу видів обліку, економічних категорій по формуванню основних засобів. У відповідності до П(С)БО №7 «Основні засоби» критеріями включення матеріальних активів до складу основних засобів виступає термін їх використання (більше 1 року) [68]. Але тут не дається чіткого визначення необоротних активів. Зустрічається також трактування, що "необоротні активи" – це всі активи, які не являються оборотними. В той же час оборотні активи – це грошові кошти і їх еквіваленти, які не обмежені у використанні, а також ті активи, що призначенні для реалізації чи споживання протягом операційного циклу. Автори розглядають методологію обліку об'єктів нерухомості і в першу чергу землі, як особливого об'єкта основних засобів та необоротних активів. Відображає особливості обліку окремих об'єктів нерухомості, що пов'язані із землею і які не можуть існувати без землі, але на них необхідно формувати первісну вартість.

Однією з облікових проблем, з якою стикаються бухгалтери - це проблема відображення витрат на утримання основних засобів. Подальші витрати на основні засоби визнаються як актив тільки тоді, коди вони

покращують стан активу, підвищуючи оцінений спочатку рівень його продуктивності.

Відповідно до міжнародних стандартів визнані витрати, пов'язані з об'єктом основних засобів, повинні додаватися до балансової вартості цього активу, якщо є ймовірність того, що майбутні економічні вигоди, які перевищують первісне оцінений рівень продуктивності існуючого активу, надходитимуть до підприємства. Всі інші подальші витрати слід визнавати як витрати періоду, в якому вони були понесені.

Отже, аналіз нормативної бази і спеціальної літератури обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів дозволив з’ясувати, що законодавство з цього питання містить певні невідповідності у визначеннях понять даних господарських засобів, їх класифікації, особливостях обліку та оцінки. Основним недоліком нормативної бази обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів є часті зміни, що приводять до ускладнення роботи бухгалтерів та контролюючих органів.

Висновки за розділом 1

Дослідження питання економічної сутності, класифікації та оцінки основних засобів, а також економіко-правового аналізу та огляду нормативної бази і спеціальної літератури обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів дає змогу зробити наступні висновки:

1. Основні засоби є одним з найважливіших ресурсів будь-якого суб’єкта господарювання, вони забезпечують його діяльність, створюють дохід, впливають на податкові відрахування до бюджету, підвищують прибутковість, ринкову вартість та інвестиційну привабливість підприємства. Ефективна політика обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів, а також ряд заходів, спрямованих на покращення процесу їх здійснення, дасть змогу підвищити роль управління забезпеченістю та ефективністю використання основних засобів.

2. Проведений аналіз нормативно-правових документів показав, що операції з надходження основних засобів в Україні регулюється багатьма законодавчими та нормативними актами, в першу чергу, це документи, які визначають методологічні засади формування інформації про основні засоби в бухгалтерському обліку та її розкриття у фінансовій звітності, адже облік та оподаткування є невідривними функціями, при чому бухгалтерський облік є основним джерелом інформаційного забезпечення операцій з надходження основних засобів. Вивчення особливостей діяльності підприємства та нормативно-правових актів, що регулюють діяльність у відповідній сфері, дасть змогу узагальнити особливості відображення основних засобів в обліку та забезпечити запити користувачів бухгалтерської інформації.

РОЗДІЛ 2
СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З НАДХОДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ЗЕЛЕНА БРАМА»

2.1. Фінансовий облік операцій з надходження основних засобів

Рух основних засобів, пов'язаних зі здійсненням господарських операцій з їх надходження, внутрішнього переміщення та вибуття, оформлюють типовими формами первинної облікової документації, затвердженими наказом Мінстату України [17, 42]. Основні засоби, що надходять, приймає комісія, яка призначається керівником підприємства. Вона складає в одному примірнику акт приймання-передачі основних засобів (форма № ОЗ-1) на кожний об’єкт окремо. На підставі цих документів бухгалтерія проводить відповідні записи в інвентарних картках основних засобів, після чого технічну документацію передають до технічного або іншого відділу підприємства. Перелік документів, якими оформлюється надходження основних засобів, оформлюють типовими формами первинної облікової документації наведено в дод. З.

Порядок надходження основних засобів в ТОВ «Зелена Брама» наведено на рис. 2.1.

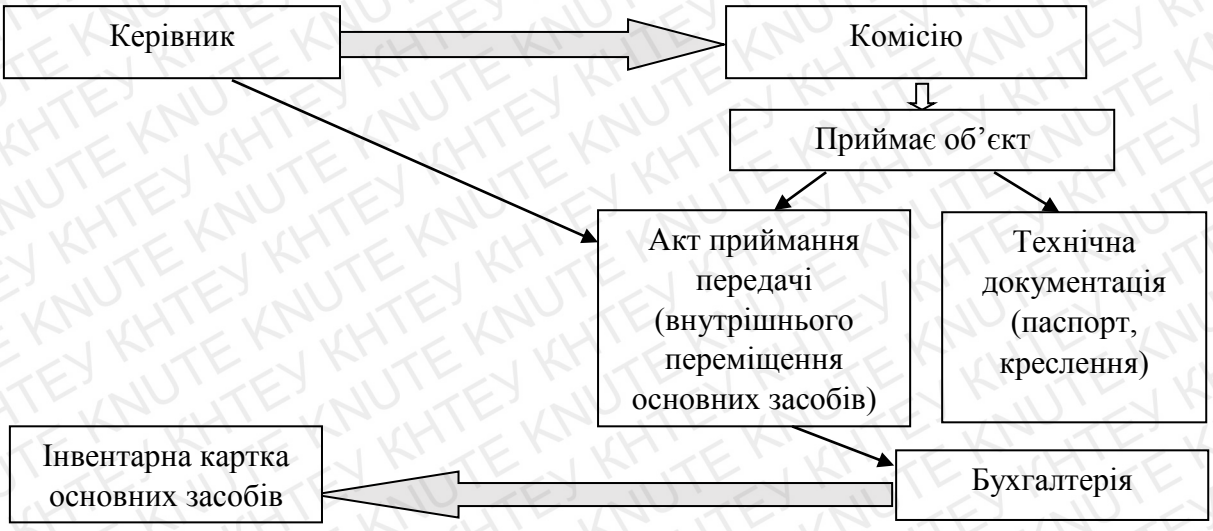

Рис. 2.1. Надходження основних засобів на ТОВ «Зелена Брама»
Джерело: [складено автором на основі [10, 13, 48]

Організація первинного обліку починається з вивчення складу облікових номенклатур. Насамперед визначають господарські факти, які слід відобразити в системі бухгалтерського обліку та зафіксувати у первинних документах – носіях обліково-економічної інформації. На склад облікових номенклатур впливають система звітності, об'єкти проміжного контролю їх формування [14, 25, 33]. Тому перш ніж почати формування облікових номенклатур первинного обліку, слід ознайомитись із системою фінансової зовнішньої та внутрішньої звітності (дод. И.1-дод. И.7).

Для того, щоб визначити перелік облікових номенклатур з бухгалтерського обліку основних засобів, складають перелік усіх об'єктів, які мають бути зафіксовані в первинних документах (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Перелік облікових номенклатур з обліку основних засобів на ТОВ «Зелена Брама»

Характеристика даних для обліку	Використання облікових даних	У вираженні		У яких носіях інформації з'являються вперше
		натуральному	вартісному	
Надходження основних засобів:	Облік наявності та руху: пооб'єктний облік, облік за матеріально відповідальними особами			Акт приймання основних засобів
назва об'єкта		+	–	
початкова вартість		+	+	
джерело надходження				
Передача основних засобів у межах господарства:	Те саме			Накладна на внутрішнє передавання
назва об'єкта		+	–	
початкова вартість		–	+	
підрозділ, що передає		+	–	
підрозділ, який приймає		+	–	

Джерело: [складено автором на основі[43, 90]

При розробці облікових номенклатур первинного обліку потрібно там, де це можливо, укрупнювати одиниці вимірювання [29, 41]. Це дасть змогу зменшити кількість носіїв і обсяг облікової роботи. Після визначення облікової номенклатури переходять до вибору носіїв облікової інформації. Організація

поточного обліку також починається з вивчення складу облікових номенклатур, які слід відобразити, проте вже в системі облікових реєстрів та різних розрахункових формах [25].

Розробляючи облікові номенклатури поточного обліку, передусім визначають склад господарських фактів – явищ та процесів (господарські операції). В основу розробки складу облікових номенклатур поточного обліку покладено систему показників внутрішньої та зовнішньої звітності, план рахунків, класифікацію об'єктів, які визначено нормативними актами та методичними рекомендаціями.

За своєю технічністю (технікою) вибір облікових номенклатур поточного обліку аналогічний вибору їх на етапі первинного обліку. За кожним топологічним підрозділом обліку (обліку матеріалів, коштів, основних засобів тощо) складають докладний перелік тих об'єктів, які становлять інтерес з погляду управління економікою на відповідному етапі обліку [53].

За своїм змістом облікові номенклатури поточного обліку бувають двох видів: прості (тобто такі, які в майбутньому не будуть деталізовані) і складні (які треба далі деталізувати). Наприклад, планом рахунків не передбачається поділ рахунка «Основні засоби» як об'єкта обліку на докладніші, тобто не передбачені субрахунки. Проте типова класифікація потребує поділу основних засобів за галузями, видами та іншими ознаками. Тому на цій дільниці розробку, наприклад, облікових номенклатур починають зі встановлення груп, визначених згідно з інструкцією.

Усі первинні документи, якими оформляються операції з надходження основних засобів на ТОВ «Зелена Брама» складається і підписуються членами комісії, призначеної наказом керівника підприємства.

Для відображення операцій, пов'язаних із надходженням та вибуттям основних засобів, призначений рахунок 10 «Основні засоби». В ньому вказується рух і наявність власних основних засобів, орендованих на умовах фінансової оренди, орендованих цілісних майнових комплексів, що входять до складу основних засобів. За дебетом рахунку 10 «Основні засоби»

відображається надходження основних засобів на баланс підприємства, які обліковуються за первісною вартістю, сума витрат, яка пов’язана з поліпшенням об’єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об’єкта: сума дооцінки вартості об’єкта основних засобів, за кредитом – вибуття основних засобів внаслідок продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом, а також у разі часткової ліквідації об'єкта основних засобів, суми уцінки основних засобів (табл. К.1, дод. К).

Безоплатне одержання об'єктів основних засобів у бухгалтерському обліку розглядається як збільшення додаткового капіталу на суму, що дорівнює справедливій вартості безоплатно одержаного об'єкта основних засобів, без урахування інших обов'язкових витрат і платежів (табл. К.2, дод. К). Аналітичний облік зносу необоротних активів ТОВ «Зелена Брама» ведеться відповідно за видами основних засобів, інших матеріальних необоротних активів та нематеріальних активів (табл. К.3, дод. К).

Відповідно до п. 16 П(С)БО 7, ТОВ «Зелена Брама» дозволяється переоцінювати об’єкт основних засобів, якщо залишкова вартість такого об’єкта істотно відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу.

Для забезпечення схоронності експлуатаційних якостей і ефективності використання, а також продовження терміну служби об’єктів основних засобів на ТОВ «Зелена Брама» необхідно підтримувати в робочому стані або відновляти їхню працездатність, тобто постійно здійснювати технічне обслуговування об’єктів основних засобів: при виході з ладу здійснювати ремонт; для підвищення продуктивності та поліпшення технічних характеристик - модернізацію.

Економічні вигоди прямо пов’язані з технічними характеристиками об’єкта. Тому при придбанні об’єкта основних засобів необхідно відразу визначити його основні технічні характеристики, які мають принципове значення і впливають на економічні вигоди, які очікують одержати від його

експлуатації в майбутньому. Краще ці технічні характеристики об'єкта (термін служби, прогнозовану кількість продукції, пробіг і т.д.) оформити документально [90]. При господарському способі виконання робіт витрати з ремонту основних засобів (витрата матеріалів, заробітна плата, нарахування на заробітну плату та інші витрати) списуються на витрати або також відносяться на збільшення первісної вартості об'єкта (табл. К.4, дод. К).

У випадку переоцінки об'єкта основних засобів, на цю ж дату повинна здійснюватися переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт. Якщо об'єкт основних засобів цілком замортизований і підлягає переоцінці, то його переоцінена залишкова вартість визначається додаванням справедливої вартості цього об'єкта до його первісної (переоціненої) вартості без зміни суми зносу об'єкта (табл. К.5, дод. К). Облік операцій з руху основних засобів на ТОВ «Зелена Брама» ведеться в журналі № 4. Відображення основних засобів в бухгалтерській звітності відбувається наступним чином (табл. К.6, дод. К).

Таким чином, узагальнюючи результати проведеного дослідження зазначимо, що механізм фінансового обліку господарських операцій ТОВ «Зелена Брама», пов'язаних з надходженням основних засобів є складною системою, в межах якої поєднуються особливості документування вказаних операцій, порядку використання відповідних рахунків бухгалтерського обліку, організаційний аспект вказаної сфери, що ґрунтуються на приписах П(С)БО або МСФЗ.

2.2. Оподаткування та відображення у податковій звітності операцій з надходження основних засобів

Податковий облік має свої правила формування витрат на придбання основних засобів, які встановлено Податковим Кодексом України (ПКУ). Так, у разі здійснення витрат на придбання основних засобів балансова вартість відповідної групи збільшується на суму вартості їх придбання, з урахуванням

транспортних та страхових платежів, а також інших витрат, понесених у зв'язку з таким придбанням, без урахування сплаченого податку на додану вартість, у разі, коли платника податку на прибуток підприємств зареєстровано платником податку на додану вартість. Для придбання основних засобів підприємство використовує фінансовий або товарний кредит.

Відповідно до п. 146.4 ст. 146 ПКУ придбані (самостійно виготовлені) основні засоби зараховуються на баланс платника податку за первісною вартістю. Пунктом 146.5 ст. 146 ПКУ встановлено, що первісна вартість об’єкта основних засобів складається з таких витрат [66]:

- суми, що сплачуються постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків);
- реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв’язку з придбанням/отриманням прав на об’єкт основних засобів;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв’язку з придбанням (створенням) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються платнику);
- витрати на страхування ризиків доставки основних засобів;
- витрати на транспортування, установлення, монтаж, налагодження основних засобів;
- фінансові витрати, включення яких до собівартості кваліфікаційних активів передбачено положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку;
- інші витрати, безпосередньо пов’язані з доведенням основних засобів до стану, в якому вони придатні для використання із запланованою метою.

У разі здійснення витрат на самостійне виготовлення основних засобів платником податку для власних виробничих потреб вартість об’єкта основних засобів, яка амортизується, збільшується на суму всіх виробничих витрат, здійснених платником податку, які пов’язані з їх виготовленням та введенням в експлуатацію, а також витрат на виготовлення таких основних засобів, без урахування сплаченого податку на додану вартість, у разі якщо платник

податку зареєстрований платником податку на додану вартість, незалежно від джерел фінансування (п. 146.6 ст. 146 ПКУ) [21, 27, 66].

Для забезпечення чіткої роботи всіх служб, що забезпечують підготовку та своєчасне здавання звітності, в наказі про облікову політику встановлюється порядок накопичення даних для цілей податкового обліку відповідно до вимог законодавства, а також відповідальність за ведення податкової документації. Облік придбання основних засобів у податковому обліку представлено у дод. Л.

На ТОВ «Зелена Брама» у Декларації про ПДВ інформація про надходження основних засобів відображається наступним чином:

- Рядок 10 – придбані з податком на додану вартість на митній території України основні засоби, що включається до складу витрат.
- Рядок 11 - придбані без податку на додану вартість на митній території України основні засоби і нематеріальні активи, які підлягають амортизації.

Відповідно до ПКУ податковий кредит звітного періоду визначається виходячи з договірної (контрактної) вартості товарів (послуг), але не вище рівня звичайних цін, якщо договірна ціна на такі товари (послуги) відрізняється більше ніж на 20 % від звичайної ціни на такі товари (послуги), і складається із сум податків, нарахованих (сплачених) платником податку за ставкою, установленою розділом 3 ПКУ, протягом такого звітного періоду у зв'язку з [66]:

– придбанням або виготовленням товарів (у тому числі при їх імпорті) та послуг з метою їх подальшого використання в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності платника податку;

– придбанням (будівництвом, спорудженням) основних засобів, у тому числі інших необоротних матеріальних активів та незавершених капітальних інвестицій у необоротні капітальні активи, у тому числі при їх імпорті з метою подальшого використання у виробництві та/або поставці товарів (послуг) для оподатковуваних операцій у межах господарської діяльності платника податку. Сума ПДВ включається до складу податкового кредиту незалежно від того, чи

почали використовуватися основні засоби в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності платника податків протягом звітного податкового періоду, а також від того, чи здійснював платник податку оподатковувані операції протягом такого звітного податкового періоду [43, 54, 59, 84]. При цьому право на податковий кредит має бути підтверджено правильно оформленою податковою накладною або документом, що її заміняє (товарним або касовим чеком, іншим платіжним документом, що підтверджує прийняття платежу постачальником, із зазначенням загальної суми платежу, суми ПДВ та податкового номера постачальника). Якщо основні засоби придбаються платником ПДВ для використання в операціях, що звільнені від обкладення ПДВ або не є об'єктом оподаткування, то суми сплаченого (нарахованого) ПДВ не включаються до складу податкового кредиту, а збільшують балансову вартість відповідних груп основних засобів або окремого об'єкта основних засобів. Якщо куплені основні засоби одночасно використовуватимуться в оподатковуваній (за ставками 20 % і 0 %) та в неоподатковуваній (звільненій від оподаткування відповідно до розділу 3 ПКУ та/або тій, що не є об'єктом оподаткування згідно з розділом 3 ПКУ) діяльності підприємства, то підприємство всю суму «вхідного» ПДВ щодо них включити до податкового кредиту не може, а повинне після закінчення звітного періоду здійснювати розподіл вхідного ПДВ між оподатковуваними та неоподатковуваними операціями. При цьому [66]:

– частина ПДВ, що визначена в результаті такого розподілу та припадає на оподатковувану діяльність, включається платником податків за підсумками звітного періоду до податкового кредиту;

– решта ПДВ (що відповідає неоподатковуваній діяльності) до податкового кредиту не включається, а відноситься платником податків на збільшення балансової вартості основних. Збільшення балансової вартості основних засобів у податковому обліку відбувається.

ПДВ, нарахований (сплачений) під час купівлі (створення) об’єкта основних засобів, який згідно з р. V ПКУ включають до податкового кредиту,

не збільшує первісної вартості об’єкта ОЗ (див. п. 8 П(С)БО 7). Інакше кажучи – не бере участі у визначенні суми витрат, яку порівнюють із вартісним критерієм.

З необоротних матеріальних активів до податкових основних засобів можуть потрапити лише ті, які підприємство планує використовувати у власній господарській діяльності. Останньою вважають діяльність особи, що пов’язана з виробництвом (виготовленням) і/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг і спрямована на отримання доходу та проводиться такою особою самостійно й/або через свої відокремлені підрозділи, а також через будь-яку іншу особу, що діє на користь першої особи, зокрема, за договорами комісії, доручення й агентськими договорами (пп. 14.1.36 ПКУ) [66].

Звісно, претендувати на статус основних засобів можуть не лише необоротні матеріальні активи, які прямо генерують (збільшують) податкові доходи (*наприклад*, обладнання, котре здають в оренду, або автомобіль, яким надають послуги з перевезення вантажу). Для цього, достатньо навіть опосередкованої участі під час господарської діяльності. Скажімо, більшість адміністративних необоротних активів (офіси, офісне обладнання, меблі, службові автомобілі, які обслуговують адмінперсонал, тощо) безпосередньо не генерують доходу. Проте всі вони обслуговують і забезпечують діяльність підприємства, метою якої є отримання доходу, а отже – мають госпдіяльну спрямованість. Те ж стосується й об’єктів, які безпосередньо не збільшують доходу від будь-якого окремо існуючого об’єкта основних засобів, але можуть бути необхідними для отримання доходів від решти активів підприємства (*наприклад*, охоронні системи, системи відеонагляду тощо).

Таким чином, можна зробити висновок: впровадження системи ефективного податкового обліку надходження основних засобів на ТОВ «Зелена Брама» з використанням сучасних інформаційних технологій забезпечить:

- ефективне надходження основних засобів підприємства;

- оптимальну структуру як власних, так і позичених джерел формування основних засобів;
- заощадження часу на проведення аналізу та формування звітів в частині надходження основних засобів.

2.3. Управлінський облік операцій з надходження основних засобів

В системі управлінського обліку відтворюється, передусім, інформація про витрати. Вони групуються і класифікуються за видами та місцем виникнення, структурними підрозділами (відділами, секціями, складами), в яких відбувається споживання ресурсів.

Управлінський облік передусім є системою інформаційного забезпечення управлінських рішень. Керівнику підприємства або менеджеру, які приймають управлінські рішення, не обов'язково знати, наприклад, бухгалтерські записи та регістри. Основним завданням управлінського обліку є представлення інформації в такому вигляді та формі, які потрібні управлінцеві, і саме тоді, коли вона йому потрібна [33, 80]. Причому ця інформація має бути достовірною, систематизованою, відповідно згрупованою чи деталізованою (залежно від потреб) і, по можливості, наочною та зручною для користування. Методи управлінського обліку розглянуто у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Методи управлінського обліку на ТОВ «Зелена Брама»

№ пор	Методи управлінського обліку	На ТОВ «Зелена Брама»
1	Загально методологічні методи дослідження об’єкта	На підприємстві використовуються такі методи, як, спостереження, порівняння, аналіз, синтез
2	Загальнонаукові методи бухгалтерського обліку	На підприємстві використовуються такі методи, як, рахунок, подвійний запис, документація, інвентаризація, оцінювання і калькуляція
3	Спеціальні методи бухгалтерського обліку	На підприємстві використовуються такі методи, як, групування і перегрупування, економіко – математичні методи, математичне прогнозування

Джерело: [складено автором на основі[33, 43, 90]

На підприємстві управлінська інформація надається постійно у хронологічному порядку, але окреме створення на ТОВ «Зелена Брама» ланки управлінського обліку економічно не вигідно. Управління основними засобами завжди має на меті їхню оптимізацію, тобто забезпечення підприємства основними засобами в таких кількостях, що максимально відповідають попиту на них.

Управлінський облік операцій з надходження основних засобів на ТОВ «Зелена Брама» здійснюється за такими напрямками:

- правильне документальне оформлення і своєчасне відображення в облікових регістрах надходження основних засобів, її внутрішнього переміщення;
- правильне обчислення і відображення в обліку суми зносу основних засобів;
- отримання документально обґрунтованих даних про наявність і рух основних засобів за місцями їх знаходження, а у випадку необхідності – в розрізі осіб, відповідальних за їх зберігання;
- визначення результатів реалізації основних засобів.

Формування системи обліку операцій з надходження основних засобів на ТОВ «Зелена Брама» ведеться відповідно до норм та стандартів бухгалтерського обліку. Облік основних засобів на ТОВ «Зелена Брама» регламентується низкою документів, а саме: наказом про облікову політику, графіком документообігу, операграмою поточного контролю, положенням про бухгалтерську службу, положенням про головного бухгалтера, посадовими інструкціями та іншими.

Документування операцій з надходження основними засобами на ТОВ «Зелена Брама» є дуже важливим, оскільки система обліку стану основних засобів повинна бути організована на всіх етапах їх руху. Усі операції, пов’язані з надходженням основних засобів на ТОВ «Зелена Брама» оформляються первинними документами, які забезпечують правильність їх обліку.

Враховуючи дослідження теоретичних аспектів, система обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів – це єдність підсистем обліку, аналізу та контролю, які постійно взаємодіють через інформаційні потоки в процесі формування і передачі якісної інформації для забезпечення обґрунтованості та ефективності прийняття управлінських рішень [92]. Тому нами визначено основні аспекти її концепції для ТОВ «Зелена Брама» (дод. М).

Метою функціонування вищевказаної системи є формування та передача якісної системи обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів для забезпечення та обґрунтованості прийняття управлінських рішень щодо основних засобів на ТОВ «Зелена Брама». Об'єкт системи – підприємство ТОВ «Зелена Брама», а предмет – інформація про господарські процеси щодо операцій з надходження основних засобів.

Функціями управлінського обліку операцій з надходження основних засобів на ТОВ «Зелена Брама» є інформаційна, облікова, аналітична, контрольна. Для досягнення мети повинні бути поставлені такі завдання:

- надання інформації про господарські операції з основними засобами для прийняття управлінських рішень;
- удосконалення обліку основних засобів та їх оновлення з урахуванням галузевих особливостей;
- аналіз та оцінка ефективності використання основних засобів з урахуванням особливостей обліку на підприємстві;
- опрацювання напрямів інвестиційного розвитку підприємства;
- здійснення контролю і планування ефективності використання основних засобів підприємства.

Складовими системи є підсистеми обліку, аналізу та контролю. Підсистема обліку містить відповідні складові – фінансовий, управлінський обліку та облік з метою оподаткування. Підсистема аналізу – економічний, фінансовий, інвестиційний, стратегічний аналіз тощо. Всі вони поєднані між собою через інформаційні потоки.

Автоматизація управління підприємствами на основі економіко-математичних методів, засобів обчислювальної техніки та інформаційних технологій є невід'ємною частиною процесу удосконалювання діяльності практично всіх підприємств [7, 26]. Останнім часом намітився якісно новий етап, який характеризується прагненням до створення інтегрованих автоматизованих систем, що поєднують усі завдання управління. Цьому сприяють розподілені обчислювальні системи й мережі, засоби ведення баз даних, засоби проектування й впровадження функціональних підсистем.

Сприятливим фактором автоматизації є стабільність постійної облікової інформації, що формується на підприємстві. Це створює умови для її багаторазового використання і тим самим сприяє підвищенню ефективності застосування комп'ютерної техніки на цій ділянці облікової роботи. Характерною для цій ділянки обліку є можливість одержання у середовищі інформаційної системи повного комплекту облікових регістрів, необхідних для організації раціонального управління основними засобами підприємства.

Організаційна структура управління ТОВ «Зелена Брама» залежить від ряду факторів:

- ✓ характеру, технології, масштабу і типу виробництва, складності виготовленої продукції, рівня технічного оснащення підприємства;
- ✓ форми організації управління (лінійної, лінійно-функціональної, матричної);
- ✓ відповідності структури апарату управління ієрархічній структурі виробництва;
- ✓ співвідношення між централізованою і децентралізованою формами управління;
- ✓ рівня автоматизації управлінських робіт;
- ✓ кваліфікації робітників і продуктивності їх праці.

На ТОВ «Зелена Брама» за минулі роки сформувався вертикальний тип організаційної структури управління підприємством, суть якої полягає в жорсткій централізації всіх управлінських функцій, коли керівник підприємства

особисто контролює всі параметри виробничого процесу і координує дії підлеглих.

Управлінський облік операцій з надходження основних засобів на ТОВ «Зелена Брама» повинен бути цілісною, єдиною системою взаємопов'язаних, взаємоузгоджених способів і методів обліку, які охоплюють увесь комплекс облікових процедур з виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації, тому основні шляхи її удосконалення показано на рис. 2.2.

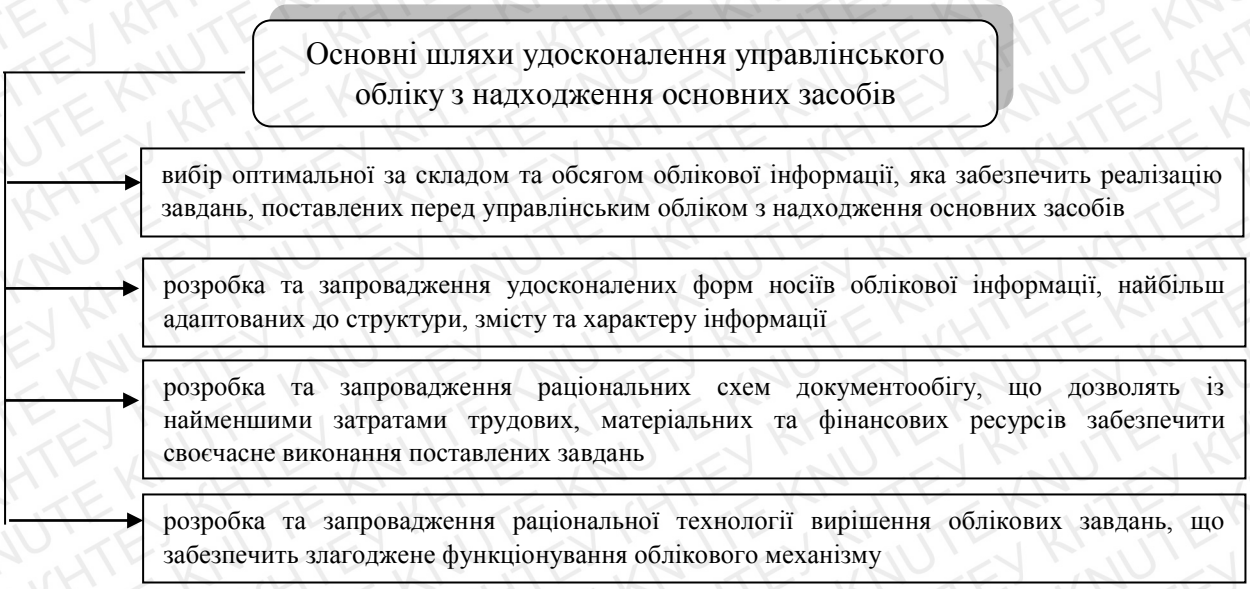

Рис. 2.2. Основні шляхи удосконалення системи управлінського обліку операцій з надходження основних засобів на ТОВ «Зелена Брама»

Джерело: [складено автором на основі [26, 29]

Формування системи управлінського обліку з надходження основних засобів – це створення єдності підсистем обліку, аналізу та контролю, які постійно взаємодіють через інформаційні потоки в процесі формування і передачі якісної інформації для забезпечення обґрунтованості та ефективності прийняття управлінських рішень.

Таким чином, управлінський облік операцій з надходження основних засобів – надзвичайно важлива складова частина її перспективи подальших досліджень всієї облікової системи будь-якого підприємства. Сутність

управлінського обліку операцій з надходження основних засобів полягає в наданні управлінському персоналу оперативної інформації для здійснення ефективного управління ними. Управлінський облік виконує аналіз діяльності з урахуванням як поточних, так і довгострокових цілей, інформативно забезпечує розробку управлінських рішень щодо ефективного надходження основних засобів. Система управлінського обліку операцій з надходження основних засобів виходить за межі бухгалтерського обліку й охоплює елементи планування, контролю, аналізу, оцінки ефективного використання основних засобів.

Висновки за розділом 2

Дослідження питання сучасного стану обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів на ТОВ «Зелена Брама», їх відповідності сучасним умовам господарювання дає змогу зробити наступні висновки:

1. Організація первинного обліку починається з вивчення складу облікових номенклатур. Насамперед визначають господарські факти, які слід відобразити в системі бухгалтерського обліку та зафіксувати у первинних документах – носіях обліково-економічної інформації.

2. Механізм фінансового обліку господарських операцій ТОВ «Зелена Брама», пов’язаних з надходженням основних засобів є складною системою, в межах якої поєднуються особливості документування вказаних операцій, порядку використання відповідних рахунків бухгалтерського обліку, організаційний аспект вказаної сфери, що ґрунтуються на приписах П(С)БО або МСФЗ.

3. Для забезпечення чіткої роботи всіх служб, що забезпечують підготовку та своєчасне здавання звітності, в наказі про облікову політику встановлюється порядок накопичення даних для цілей податкового обліку відповідно до вимог законодавства, а також відповідальність за ведення податкової документації.

4. Управлінський облік операцій з надходження основних засобів – надзвичайно важлива складова частина її перспективи подальших досліджень всієї облікової системи будь-якого підприємства. Сутність управлінського обліку операцій з надходження основних засобів полягає в наданні управлінському персоналу оперативної інформації для здійснення ефективного управління ними. Управлінський облік виконує аналіз діяльності з урахуванням як поточних, так і довгострокових цілей, інформативно забезпечує розробку управлінських рішень щодо ефективного використання основних засобів.

5. На ТОВ «Зелена Брама» за минулі роки сформувався вертикальний тип організаційної структури управління підприємством, суть якої полягає в жорсткій централізації всіх управлінських функцій, коли керівник підприємства особисто контролює всі параметри виробничого процесу і координує дії підлеглих. Управлінський облік операцій з надходження основних засобів на ТОВ «Зелена Брама» повинен бути цілісною, єдиною системою взаємопов’язаних, взаємоузгоджених способів і методів обліку, які охоплюють увесь комплекс облікових процедур з виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації.

РОЗДІЛ 3
УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З НАДХОДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ЗЕЛЕНА БРАМА»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів

Інформаційні потреби для прийняття рішень забезпечує облік як функція управління. Але його необхідно організувати так, щоб отримувати якісну інформацію, яка б відповідала вимогам виділеним професором В. Ф. Максімовою щодо своєчасності, оперативності надходження і використання інформації у процесі контролю, повноті, деталізації, зрозумілості, аналітичності, релевантності, економічності інформації та її систематизованості [54]. При цьому, економічна інформація, як доводить доцент А. М. Лисенко, повинна стати передумовою для обліку й аналізу, як «сукупність відомостей (даних), які відображають стан, тенденції і напрямки змін та розвитку суб'єкта господарювання і його підрозділів» [53]. У контексті цих авторитетних аргументів для підвищення інформативності обліку основних засобів удосконалювати необхідно, перш за все, первинні документи і відповідно до цього удосконалити методику синтетичного й аналітичного обліку основних засобів.

З метою підвищення аналітичності обліку та складання фінансової, статистичної і податкової звітності пропонуємо до типової форми ОЗ-1 додатково складати внутрішній документ – «Акт формування первісної (балансової) вартості основних засобів». У ньому необхідно відображати призначення основних засобів, зазначаючи рахунки 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності»), та джерела їх надходження в аналітичному розрізі (дод. Н).

Цей первинний документ призначений для підтвердження сформованої первісної вартості основних засобів, тобто у ньому необхідно відображати склад витрат у аналітичному розрізі, які накопичують на рахунку 15 «Капітальні інвестиції» до моменту введення в експлуатацію основного засобу. При цьому всі документи, що їх підтверджують також будуть відображені у розділі І. «Складові витрат» «Акта формування первісної (балансової) вартості основних засобів». Цей розділ є своєрідним реєстром формування первісної вартості за кожним об'єктом основних засобів за видами витрат та з посиланням на дату і номер підтверджуючого документа. Розділ ІІ «Джерела надходження» цього Акта необхідний для заповнення довідки розділу 2 «Капітальні інвестиції за джерелами фінансування» звітів № 2-інвестиції (річна) «Капітальні інвестиції, вибуття й амортизація активів» № 2-інвестиції (квартальна) «Капітальні інвестиції» та звітування про виконання інвестиційних програм.

Слід відмітити, що показники типових форм не враховують вимоги сьогодення, зокрема нормативно-правові зміни у системі обліку щодо основних засобів. Це потребує доопрацювання належного документування операцій щодо основних засобів. Тому достатньо об'єктивно існуючі типові форми мають суттєві недоліки. Основний недолік типової документації з обліку основних засобів в Україні – це застарівання її змісту та реквізитів, яке суперечить спробам влади приблизити українські стандарти до міжнародних. Ця сфера якщо зазнає, то лише несуттєвої реформації, залишаючи незмінною сутність проблеми.

Реформування області документального оформлення операції з надходження основними засобами становить складний процес, котрий можливо здійснити лише покроково [42, 49]. Саме тому ця тема набуває дедалі більшого значення і потребує подальших досліджень як у розрізі організації і методики обліку основних засобів, так і аналізу впливу модифікованих форм типового обліку на звітність підприємства.

Згідно наказу керівника ТОВ «Зелена Брама» бухгалтерія та всі підрозділи повинні будуть забезпечувати всебічну допомогу при проведенні перевірки, а на головного бухгалтера буде покладено контроль за своєчасним представлення для перевірки первинних та зведених документів. При проведенні перевірки необхідно звернути увагу на: перевірку надходження основних засобів; відображення в обліку безоплатно переданих основних засобів; звіряння залишків по зведеним документам з оборотами в Головній книзі, особливо на оприбуткування основних засобів; перевірку правильності відображення даних.

Одним з таких питань є проблема складності оцінки основних засобів, яка полягає у виборі вартості, за якою слід їх вимірювати. Традиційним і найбільш методично розробленим способом оцінки в національній обліковій практиці є відображення основних засобів за первісною вартістю, яка складається з фактичних витрат на їх виробництво і придбання [31, 82]. Проте при оцінці основних засобів в умовах інфляційних процесів, застосування первісної вартості може привести до негативних наслідків. Навіть за умов незмінних цін, потенціал основних засобів не є незмінним, оскільки скорочується строк їх служби, вони стають морально застарілими.

При оцінці основних засобів в умовах інфляційних процесів застосування первісної вартості може привести до негативних наслідків. Навіть за умов незмінних цін, потенціал основних засобів не залишається незмінним, оскільки скорочується строк їх служби, вони стають морально застарілими. Основні засоби, які придбані в різний час і мають однакові характеристики, матимуть різну вартість. А проведення постійних переоцінок збільшує витрати підприємства, що в кінцевому результаті впливає на його фінансовий результат.

Основними проблемами, що виникають в процесі оцінки за справедливою вартістю основних засобів, є:

1. На сьогодні відсутні методичні основи обґрунтованого визначення вихідної оцінки основних засобів, що є досить важливим.

2. Використання поняття «справедлива вартість» в П(С)БО, оскільки ринкові ціни не можна назвати справедливими, так як вони не можуть бути одночасно справедливими для двох учасників ринку – продавця і покупця.

3. При виборі об’єктивного методу оцінки основних засобів необхідно мати на увазі, що не існує такої оцінки, яка б задовольняла вимоги всіх без винятку користувачів фінансової звітності.

Запропоновані удосконалення первинної документації дозволяють контролювати склад витрат у аналітичному розрізі, джерела надходження та підтверджувати достовірність сформованої первісної вартості основних засобів. Деталізація структури субрахунків і аналітичних рахунків необхідна для контролю за наявністю, рухом та станом основних засобів ТОВ «Зелена Брама», дозволяє групувати інформацію відповідно до різнонаправлених потреб управління. Для підтвердження цього побудовано табл. 3.1 з обліку руху основних засобів ТОВ «Зелена Брама».

Таблиця 3.1

Кореспонденція рахунків з обліку надходження основних засобів на ТОВ «Зелена Брама»

Документ	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Примітки – інформація в аналітичному обліку
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
Акт формування первісної (балансової) вартості основних (див. дод. Н, рис. 3)	Відображено вартість мотору МТ-25639 на дату оприбуткування	1523	631	1523 – вартість мотору для насосної станції
	Відображено суму ПДВ	641	631	
	Відображено вартість мотору МТ-25639 на дату оприбуткування	1523	631	1523 – вартість мотору для насосної станції
	Відображено суму ПДВ	641	631	
	Відображено вартість послуг пов’язаних із придбанням мотору:			
	послуг вантажників	1523	685	
	вартість транспортування	1523	685	
	Відображено суму ПДВ	641	631	
	Відображено витрати на установку, монтаж, налагодження мотору			
	Витрати мастильних матеріалів	1523	203	
	Оплата праці власних робітників	1523	661	
	Нарахування на заробітну плату	1523	65	
	Амортизація портативного підйомника задіяного у ході встановлення мотору	1523	1312	1312 – зношення об’єкта основних засобів

Продовження табл. 3.1

1	2	3	4	5
Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) об'єктів основних засобів	Зараховано мотор до складу машин і обладнання	1043	1523	1043 - забезпечення виробничого процесу
Відомість нарахування амортизації	Нараховано амортизацію на мотор МТ-25639	2311	1313	1313 – відображення зношення об'єкта основних засобів у складі собівартості послуг
Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) об'єктів основних засобів	Відповідно до експертної оцінки первісну вартість та зношення мотору МТ-25639 було дооцінено. Індекс переоцінки – 1,12	1043 411	411 1313	

Джерело: [складено автором на основі [26, 33]

Первинний, синтетичний та аналітичний облік основних засобів в основному відповідає вимогам, але система бухгалтерського обліку потребує певного удосконалення.

Взаємозв'язок класифікації основних засобів ТОВ «Зелена Брама» та рекомендації щодо удосконалення первинних документів і структури синтетичних і аналітичних рахунків з обліку надходження основних засобів наведений у дод. П, що підтверджує можливість практичного застосування та адекватність запропонованої методики.

Отже, на організацію обліку надходження основних засобів впливають правові, технологічні й облікові особливості господарської діяльності підприємства ТОВ «Зелена Брама». З метою підвищення змістовності облікових даних для потреб управління необхідно до первинних документів обліку основних засобів видалити неактуальні та ввести додаткові графи, представлені у додатку. Це дозволить посилити контрольну функцію у питанні їх належної експлуатації. Адекватність запропонованих удосконалень підтверджують аргументи щодо можливості побудови робочого плану рахунків

та відображення у звітності інформації про надходження основних засобів за відповідними ознаками. Аналітичний облік надходження основних засобів підприємства ТОВ «Зелена Брама» доцільно розробляти з пооб'єктною деталізацією за кожною дільницею та/або залежно від функціонального призначення.

3.2. Удосконалення обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів за умов застосування інформаційних систем і технологій

Інформаційні системи й технології набувають дедалі більшого поширення в економічних процесах та господарській діяльності. Саме в умовах комп'ютеризації спрощуються облікові та контрольні роботи та знижується їх трудомісткість, що практично повністю дозволяє вирішити проблему якості вихідної інформації, точності, її об'єктивності і оперативності в управлінні основних засобів [1, 3, 7]. Правильний вибір засобів автоматизації та програмного забезпечення дозволяє легко і миттєво здійснювати роботу бухгалтерії та адаптувати її до правових норм, які часто змінюються. Облік основних засобів є одним з найголовнішим факторів виробництва. Їх відмінною рисою є багатократне використання, зберігання початкового зовнішнього вигляду протягом тривалого періоду, поступове зношування під впливом зовнішнього середовища та в процесі діяльності підприємства [21, 38]. Саме тому від правильної організації обліку і контролю основних засобів залежить достатність інформації, що надається різним користувачам для прийняття обґрунтованих та ефективних управлінських рішень. Отже, для більшої ефективності облікової діяльності необхідно здійснювати контроль на всіх стадіях облікового процесу основних засобів.

Практичне застосування комп'ютерної інформаційної системи конкретного підприємства залежить від умов його функціонування та інформаційних запитів користувачів. На етапі розроблення стратегії автоматизації підприємству необхідно передбачити інтегроване програмне

забезпечення для обліку і внутрішнього контролю підприємства [40, 58, 62]. Такий підхід підвищить ефективність внутрішнього контролю як елементу системи управління підприємства, сприятиме його взаємозв'язку з управлінським обліком та аналізом, що дозволить підприємству вишукувати й мобілізовувати резерви економії ресурсів, знизити собівартість продукції, послуг та забезпечити прибутковість і фінансову стабільність.

На етапах аналізу вимог і розроблення технічного завдання необхідно забезпечити модифікацію типових форм обліку операцій з надходження основних засобів для потреб управління [9, 78]. На цьому ж етапі передбачається можливість узагальнення інформації з первинних документів в автоматизованому режимі, її аналіз та вироблення підприємством ТОВ «Зелена Брама» політики щодо надходження основних засобів, їх придбання за видами, в тому числі для задоволення соціально-економічних потреб підприємства.

У процесі формування політики за напрямами надходження основних засобів повинні брати участь служби бухгалтерії, управлінського обліку і внутрішнього контролю ТОВ «Зелена Брама». Такий інтегрований підхід дозволить науково обґрунтувати політику ТОВ «Зелена Брама» за напрямами створення, придбання й використання основних засобів. Підприємства, вибираючи бухгалтерське програмне забезпечення, перш за все, мають керуватися такими їх ознаками, як комплексність виконуваних функцій та розмір об'єкта, що автоматизується.

В умовах автоматизації бухгалтерського обліку ТОВ «Зелена Брама» характер комп'ютерних інформаційних систем є визначальним фактором організації бухгалтерського обліку, оскільки змінюються способи оброблення інформації та, відповідно, швидкість її надання. Автоматизація бухгалтерського обліку вносить зміни до технології роботи бухгалтерії, полегшує рутинну роботу бухгалтера зі складання різних відомостей, журналів, звітних форм, виключає можливість допущення арифметичних помилок та помилок, пов'язаних з неправильним рознесенням конкретної цифри. Використання

комп'ютерних систем дозволяє підвищити якість обліку як інформаційного забезпечення контролю.

Програмне забезпечення введення й обробки обліку операцій з надходження основних засобів включає набір формалізованих процедур, що забезпечують [1, 38]:

- ✓ введення даних у відповідності зі структурою первинного документа;
- ✓ контроль реквізитів, що вводяться, на основі прийнятих методів;
- ✓ контроль машинного документа;
- ✓ коригування даних первинного обліку;
- ✓ алгоритмічну обробку показників первинного обліку;
- ✓ організацію хронологічної бази даних;
- ✓ висновок на екран, друк даних первинного обліку, введених в обробку.

По обліку операцій з надходження основних засобів інформаційне забезпечення створюється у вигляді локальної бази. Після введення нормативно-довідкової, первинної інформації проводиться розрахунок і відображення вихідної інформації.

Для вирішення питання автоматизації процесу обліку основних засобів необхідно вирішити наступні завдання:

- ✓ дослідити облік і контроль об'єктів основних засобів за джерелами надходження та класифікаційними групами;
- ✓ обґрунтувати правильне та своєчасне відображення руху основних засобів;
- ✓ визначити правильне нарахування й відображення в обліку амортизації;
- ✓ охарактеризувати облік витрат на ремонт та модернізацію основних засобів;
- ✓ дослідити облік переоцінки основних засобів, дооцінки або уцінки;
- ✓ охарактеризувати облік вибуття об'єктів основних засобів, тощо.

На нашу думку, найбільш повну та ґрунтовну схему організації обліку основних засобів в автоматизованій інформаційній системі «1С: Підприємство» представлено в дод. Р.

Автоматизоване рішення задач обліку і контролю основних засобів базується на створенні і веденні інформаційної бази про наявність основних засобів, яка формується на підставі інвентарної картотеки. Автоматизація бухгалтерського обліку та контролю основних засобів на підприємстві здійснюється за допомогою програми «1С: Бухгалтерія для України» на платформі «1С: Підприємство», що дозволяє вести облік основних засобів відповідно до чинного законодавства. В програмі повністю автоматизовані операції по обліку основних засобів: надходження, переміщення, модернізація, реалізація, списання основних засобів. Надається можливість реєстрації додаткових витрат, пов'язаних з придбанням та монтажем основного засобу, та їх включення до первісної вартості основного засобу.

Створення нормативно-довідкової інформації забезпечується через заповнення довідників «Необоротні активи», «Місця зберігання» та «Інвестиції». Дані довідників використовуються під час створення і редагування документів і для ведення аналітичного обліку на рахунках 10 «Основні засоби». Необхідно враховувати, що аналітичний облік в програмі ведеться за допомогою спеціального механізму «субконто». Під видом субконто розуміють сукупність однотипних об’єктів аналітичного обліку. Наприклад, рахунок 10 «Основні засоби» має два субконто – «Необоротні активи» та «Місця зберігання».

Для створення набору даних з надходження основних засобів заповнюються різноманітні документи в залежності від змісту господарської операції. Найбільш поширеною є операція надходження (придбання) об’єкта основних засобів та введення його в експлуатацію. Для автоматизації процесу відображення цих операцій заповнюється документи:

- ✓ витрати на придбання оформлюються за допомогою документа «Прибуткова накладна»;
- ✓ додаткові витрати, які входять у первісну вартість об’єкта відображають у документі «Витрати на придбання»;

- ✓ вартість прийнятих в експлуатацію основних засобів за допомогою «Акт введення в експлуатацію».

Контроль операцій з придбання основних засобів здійснюються, виходячи з поставлених завдань:

1) перевірка стану збереження основних засобів;

2) перевірка законності і правильності операцій по руху основних засобів та їх документального оформлення;

3) перевірка правильності нарахування зносу та амортизації основних засобів;

4) перевірка правильності проведення переоцінки основних засобів;

5) перевірка операцій, пов'язаних з орендою основних засобів.

Етапи перевірки операцій з надходження основних засобів:

- ✓ необхідно визначитись з переліком придбаних за період основних засобів, що перевіряється з об'єктом основних засобів, та звірити ці показники з оборотами по 10 рахунку;
- ✓ необхідно перевірити первинні документи по надходженню об'єктів основних засобів (Акт прийому-передачі, Акт введення в експлуатацію);
- ✓ перевірка правильності формування первісної вартості об'єктів основних засобів;
- ✓ особливу увагу необхідно приділити оприбуткуванню безоплатно одержаних об'єктів основних засобів;
- ✓ необхідно перевірити чи піддавались переоцінці об'єкти основних засобів, і якщо так, чи відображена така переоцінка при сплаті податків;
- ✓ особливо ретельній перевірці підлягають операції з надходження основних засобів за рахунок капітальних інвестицій.

При прийнятті основного засобу до обліку в інформаційну базу вносяться відомості, необхідні для обліку основного засобу і подальшого нарахування амортизації у бухгалтерському та податковому обліку. У податковому обліку можна вказати єдиний спосіб нарахування амортизації по майну, що амортизується. Функціональною специфікою основних засобів виступає їх

постійна втрата вартості в процесі експлуатації внаслідок фізичного та морального старіння. Критерієм оцінки необоротних активів є показник залишкової вартості, що визначається як різниця між первісною (переоціненою) вартістю і сумою нарахованого зносу.

Комплексний підхід до обліку, контролю, аналізу, аудиту операцій з надходження основних засобів дозволяє оперативно одержувати всі необхідні дані за визначений період і істотно підвищує рівень управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. Бухгалтерський облік операцій з надходження основних засобів здійснюється по окремих об'єктах із застосуванням типових форм первинного обліку, затверджених наказом Міністерства статистики України від 29.12.95, а також спеціальних розрахунків бухгалтерії (розрахунок нарахування амортизації). В системі «1С: Бухгалтерія» кожен етап обліку операцій з надходження основних засобів супроводжується створенням окремого електронного документа, який є засобом внесення первинної облікової інформації в програму й автоматичного формування бухгалтерського проведення відповідної господарської операції. Кожен з електронних документів обліку операцій з надходження основних засобів в програмі відповідає певній типовій формі первинного бухгалтерського обліку (дод. З).

Отже, заповнення одного з перерахованих у дод. З електронних документів програми «1С: Бухгалтерія» дає можливість одночасно здійснювати роздільне ведення бухгалтерського і податкового обліку основних засобів. Але потрібно пам'ятати, що досягнення такого результату неможливе без правильного і повного заповнення довідника програми «Необоротні активи», в якому доцільно організувати багаторівневий і аналітичний облік, що дозволить ефективніше використовувати можливості програми. На першому рівні довідника пропонується створити дві групи: основні засоби; нематеріальні активи.

На другому рівні окремі групи доцільно створити відповідно до класифікації основних засобів і нематеріальних активів у бухгалтерському

обліку (стандарт 7 п.5.1, п.5.2). Тільки в ці групи можна вносити аналітичні дані по об’єктах основних засобів і нематеріальних активів. Якщо на підприємстві експлуатується велика кількість об’єктів основних засобів різних видів і призначення, то можливе створення наступних рівнів довідника, в залежності від потреб споживача. Внесення аналітичної інформації в довідник здійснюється за допомогою спеціального електронного документа «Основні засоби». Документ містить дві закладки: основні та додаткові. В діалогове вікно закладки «основні» вносяться основні реквізити об’єкта, які будуть використовуватись для його ідентифікації та ведення первинного бухгалтерського обліку (повна назва об’єкта, його інвентарний номер, код, первісна вартість тощо). Діалогове вікно закладки «додаткові» містить опцію «Виробниче (підлягає амортизації в податковому обліку)», включення якої передбачає, що вартість об’єкта буде віднесена на збільшення балансової вартості відповідної групи основних фондів у податковому обліку, яка вибирається на закладці «Податковий облік».

На підставі внесених в колонки даних програма після проведення документа сформує відповідні проводки по рахунках бухгалтерського обліку і відобразить здійснену операцію відповідними сумами в складі доходів чи витрат у податковому обліку. Крім того, створений документ дозволяє оформити і вивести на паперовий носій типовий документ, накладну і податкову накладну. Вся внесена в програму інформація про надходження основних засобів і зміни їх вартості буде відображатись на відповідних рахунках (субрахунках) бухгалтерського обліку основного плану рахунків. Для потреб податкового обліку в основному плані рахунків передбачені спеціальні позабалансові рахунки відповідно до класифікації основних засобів у податковому обліку.

Для отримання аналітичних і підсумкових даних а також формування фінансової і податкової звітності на підставі внесеної інформації використовують стандартні і регламентовані звіти, сформувати які можна звернувшись до головного меню «Звіти».

Таким чином, сучасний етап розвитку обліку надходження основних засобів характеризується застосуванням інформаційних технологій. Під час здійснення обліку операцій з надходження основних засобів підприємство ТОВ «Зелена Брама» може використовувати спеціалізоване програмне забезпечення. Іншим напрямком застосування інформаційних технологій є впровадження окремих модулів контролю, інтегрованих у автоматизовані системи управління фінансово-економічною діяльністю ТОВ «Зелена Брама».

Висновки за розділом 3

Дослідження напрямів і заходів удосконалення обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів та удосконалення обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів за умов застосування інформаційних систем і технологій дає змогу зробити наступні висновки:

1. Реформування області документального оформлення операції з основними засобами становить складний процес, котрий можливо здійснити лише покроково. Саме тому ця тема набуває дедалі більшого значення і потребує подальших досліджень як у розрізі організації і методики обліку основних засобів, так і аналізу впливу модифікованих форм типового обліку на звітність підприємства. Згідно наказу керівника ТОВ «Зелена Брама» бухгалтерія та всі підрозділи повинні будуть забезпечувати всебічну допомогу при проведенні перевірки, а на головного бухгалтера буде покладено контроль за своєчасним представлення для перевірки первинних та зведених документів.

2. Запропоновані удосконалення первинної документації дозволяють контролювати склад витрат у аналітичному розрізі, джерела надходження та підтверджувати достовірність сформованої первісної вартості основних засобів. Деталізація структури субрахунків і аналітичних рахунків необхідна для контролю за наявністю, рухом та станом основних засобів ТОВ «Зелена Брама», дозволяє групувати інформацію відповідно до різнонаправлених потреб управління.

3. На етапах аналізу вимог і розроблення технічного завдання необхідно забезпечити модифікацію типових форм обліку основних засобів для потреб управління. На цьому ж етапі передбачається можливість узагальнення інформації з первинних документів в автоматизованому режимі, її аналіз та вироблення підприємством ТОВ «Зелена Брама» політики щодо надходження основних засобів, їх придбання за видами, в тому числі для задоволення соціально-економічних потреб підприємства.

ВИСНОВКИ

Результатом виконання поставлених у випускній кваліфікаційній роботі завдань є обґрунтування та поглиблення теоретичних, організаційних та методичних положень, розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення організації та методики обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів підприємства. Сформульовано висновки науково-теоретичного та прикладного характеру, які полягають у наступному.

1. Прискорення науково-технічного прогресу найповніше проявляється в кількісному зростанні та якісному вдосконаленні основних засобів. Основні засоби є одним з найважливіших ресурсів будь-якого суб'єкта господарювання, вони забезпечують його діяльність, створюють дохід, впливають на податкові відрахування до бюджету, підвищують прибутковість, ринкову вартість та інвестиційну привабливість підприємства. Для розуміння їх вагомого значення в діяльності суб'єкта господарювання в першу чергу необхідно визначити їх сутність та класифікацію.

2. В обліку основних засобів вивчається велика кількість питань. Всі автори наводять визначення основних засобів, найбільш часто висвітлюються питання визнання та оцінки основних засобів, документування операцій з руху основних засобів, їх класифікація та амортизація. Мало уваги приділено питанням синтетичного обліку об'єкту дослідження, обліку його ремонту та інвентаризації. На сьогоднішній день існує велика кількість періодичних бухгалтерських видань, які надають суттєву допомогу практикуючому бухгалтеру та висвітлюють проблемні питання обліку.

Аналіз результатів досліджень вітчизняних вчених свідчить, що теоретичні й практичні розробки з обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів відображують ґрунтовне розуміння проблем, пов'язаних із трансформацією вітчизняної системи обліку. Недостатньо опрацьованим є питання класифікації основних засобів для цілей обліку та ефективного управління ними, методики й організації фінансового і управлінського обліку

основних засобів, документального оформлення операцій із основними засобами, автоматизації їх обліку й оподаткуванню, обґрунтування нових напрямів аналізу основних засобів з огляду на особливості виробництва та потреби управління.

3. Організація первинного обліку починається з вивчення складу облікових номенклатур. Насамперед визначають господарські факти, які слід відобразити в системі бухгалтерського обліку та зафіксувати у первинних документах – носіях обліково-економічної інформації. На склад облікових номенклатур впливають система звітності, об’єкти проміжного контролю їх формування. Тому перш ніж почати формування облікових номенклатур первинного обліку, слід ознайомитись із системою фінансової зовнішньої та внутрішньої звітності.

4. В системі управлінського обліку відтворюється, передусім, інформація про витрати. Вони групуються і класифікуються за видами та місцем виникнення, структурними підрозділами (відділами, секціями, складами), в яких відбувається споживання ресурсів.

Управлінський облік передусім є системою інформаційного забезпечення управлінських рішень. Керівнику підприємства або менеджеру, які приймають управлінські рішення, не обов'язково знати, наприклад, бухгалтерські записи та регістри. Основним завданням управлінського обліку є представлення інформації в такому вигляді та формі, які потрібні управлінцеві, і саме тоді, коли вона йому потрібна.

Управлінський облік операцій з надходження основних засобів – надзвичайно важлива складова частина її перспективи подальших досліджень всієї облікової системи будь-якого підприємства. Сутність управлінського обліку операцій з надходження основних засобів полягає в наданні управлінському персоналу оперативної інформації для здійснення ефективного управління ними. Управлінський облік виконує аналіз діяльності з урахуванням як поточних, так і довгострокових цілей, інформативно забезпечує розробку управлінських рішень щодо ефективного використання основних засобів.

Система управлінського обліку операцій з надходження основних засобів виходить за межі бухгалтерського обліку й охоплює елементи планування, контролю, аналізу, оцінки ефективного використання основних засобів.

5. Запропоновані удосконалення первинної документації дозволяють контролювати склад витрат у аналітичному розрізі, джерела надходження та підтверджувати достовірність сформованої первісної вартості основних засобів. Деталізація структури субрахунків і аналітичних рахунків необхідна для контролю за наявністю, рухом та станом основних засобів ТОВ «Зелена Брама», дозволяє групувати інформацію відповідно до різнонаправлених потреб управління.

На організацію обліку надходження основних засобів впливають правові, технологічні й облікові особливості господарської діяльності підприємства ТОВ «Зелена Брама». З метою підвищення змістовності облікових даних для потреб управління необхідно до первинних документів обліку основних засобів видалити неактуальні та ввести додаткові графи, представлені у додатку. Це дозволить посилити контрольну функцію у питанні їх належної експлуатації. Адекватність запропонованих удосконалень підтверджують аргументи щодо можливості побудови робочого плану рахунків та відображення у звітності інформації про надходження основних засобів за відповідними ознаками. Аналітичний облік надходження основних засобів підприємства ТОВ «Зелена Брама» доцільно розробляти з пооб'єктною деталізацією за кожною дільницею та/або залежно від функціонального призначення.

6. Інформаційні системи й технології набувають дедалі більшого поширення в економічних процесах та господарській діяльності. Саме в умовах комп'ютеризації спрощуються облікові та контрольні роботи та знижується їх трудомісткість, що практично повністю дозволяє вирішити проблему якості вихідної інформації, точності, її об'єктивності і оперативності в управлінні основних засобів. Правильний вибір засобів автоматизації та програмного забезпечення дозволяє легко і миттєво здійснювати роботу бухгалтерії та адаптувати її до правових норм, які часто змінюються. Облік основних засобів є

одним з найголовнішим факторів виробництва. Їх відмінною рисою є багатократне використання, зберігання початкового зовнішнього вигляду протягом тривалого періоду, поступове зношування під впливом зовнішнього середовища та в процесі діяльності підприємства. Саме тому від правильної організації обліку і контролю основних засобів залежить достатність інформації, що надається різним користувачам для прийняття обґрунтованих та ефективних управлінських рішень. Отже, для більшої ефективності облікової діяльності необхідно здійснювати контроль на всіх стадіях облікового процесу основних засобів.

Практичне застосування комп'ютерної інформаційної системи конкретного підприємства залежить від умов його функціонування та інформаційних запитів користувачів. На етапі розроблення стратегії автоматизації підприємству необхідно передбачити інтегроване програмне забезпечення для обліку і внутрішнього контролю підприємства. Такий підхід підвищить ефективність внутрішнього контролю як елементу системи управління підприємства, сприятиме його взаємозв'язку з управлінським обліком та аналізом, що дозволить підприємству вишукувати й мобілізовувати резерви економії ресурсів, знизити собівартість продукції, послуг та забезпечити прибутковість і фінансову стабільність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безверхий К. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні : монографія / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. - К. : Центр учб. літ., 2014. - 184 с.

2. Безугла Ю. Є. Аналіз фінансування оновлення основних засобів підприємства за допомогою лізингу / Ю. Є. Безугла, О. А. Пісклова // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . - 2018. - № 10(3). - С. 9-14.

3. Бенько М.М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку: монографія / М.М. Бенько. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010.

4. Бенько М.М. Сучасний стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку та економічного аналізу діяльності підприємств в Україні :монографія / за заг. Редакцією д-ра екон. наук Л.І. Антошкіної. – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2016. – 240 с.

5. Бенько М.М. Сопко О.В. Digital-бухгалтерія: сутність та змістові характеристики // Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах сталого розвитку. Збірник матеріалів 5 міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 90- річчю від дня народження д.е.н.. проф. Василя Васильовича Сопка. 7 грудня 2018 року. С. 216-218.

6. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. – К.: КДТЕУ, 2007.- 692 с.

7. Бондар М.І. Обліково-аналітична інформація в управлінні підприємницькою діяльністю. Економічний аналіз. 2010. Вип. 6. С. 13–16

8. Бондаренко Н. М. Організація внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на вітчизняних підприємствах та шляхи його вдосконалення / Н. М. Бондаренко, Ю. К. Шачаніна // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2017. - Вип. 23(3). - С. 119-122.

9. Бунда О. М. Моделювання процедур аналізу основних засобів підприємства / О. М. Бунда, Л. І. Дудченко // Вісник Київського національного

університету технологій та дизайну. Серія : Економічні науки. - 2015. - № 3. - С. 59-67.

10. Бутинець Т.А. Основні засоби: точка зору економіста. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2012. № 2 (23). С. 22–36.

11. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський словник/ За ред.. проф. Ф.Ф. Бутинця.- Житомир: ПП "Рута", 2001. – 224 с.

12. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів. / З ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. 7-ме вид., доп. І перероб. – Житомир: ПП "Рута", 2006. – 832 с

13. Височан О. О. Бухгалтерський облік основних засобів організацій небюджетного неприбуткового сектору економіки: бібліографічний аналіз / О. О. Височан // Проблеми системного підходу в економіці. - 2018. - Вип. 2. - С. 97-105.

14. Власюк Т. М. Основні засоби: організаційно-методичні аспекти формування облікової політики підприємства / Т. М. Власюк, І. І. Юзюк // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. - 2014. - № 2. - С. 197-206.

15. Вороная Н. Облік вибуття основних засобів URL: https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/ november/issue-94/article-32191.html

16. Гамова О.В. Удосконалення обліку основних засобів на ПАТ "Державний Ощадний Банк України" / О.В. Гамова, І.А. Козачок, Т.О. Бут // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 4. – С. 52–61.

17. Гамова О. В., Козачок І. А., Марченко О. С. Формування системи обліку та аудит стану та руху основних засобів на підприємстві. Ефективна економіка. 2018. № 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6058.

18. Гарна С. О. Аналіз підходів до трактування економічної сутності та класифікації основних засобів / С. О. Гарна // Наукові праці Південного філіалу Національного університету біоресурсів і природокористування України

"Кримський агротехнологічний університет". Економічні науки. - 2013. - Вип. 152. - С. 288-292.

19. Горкавий В. К. Методологічні засади аналізу наявності і відтворення основних засобів / В. К. Горкавий, О. М. Карповець // Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. - 2013. - № 3. - С. 79-86.

20. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15

21. Грабчук І.Л. Податковий облік в інформаційно-комп'ютерному середовищі: організаційні проблеми/ І.Л. Грабчук // Соціально-економічні процеси та суспільні трансформації в Україні: чинники, тенденції, концептуальне обґрунтування прогресивних змін: колект. монографія / за заг. ред. д.е.н. Мельничук Д.П. – Житомир: Видавець О.О. Євенок, 2016. – 420 с. – С. 238-247.

22. Гресь Н. Л. Інвентарний номер основного засобу: порядок присвоєння та використання / Н. Л. Гресь, К. К. Недоступ // Облік і фінанси. - 2018. - № 1. - С. 39-44.

23. Готра В. В. Удосконалення використання основних засобів з метою підвищення ефективності господарської діяльності / В. В. Готра, В. В. Ріпич, А. В. Дячок // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2016. - Вип. 21(1). - С. 81-84.

24. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник для внз / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів ; М-во освіти і науки України. - 2-ге вид., перероб. і допов. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 424 с.

25. Гуцаленко Л.В. Організація обліку та аудиту основних засобів/ Л.В. Гуцаленко, А.С. Головюк // Мукачівський державний університет. Економіка і суспільство. – 2017. – № 8. – С. 741– 747/

26. Дисциплінарна матриця управлінської звітності : монографія / М.М. Бенько, О.М. Гончаренко, О.В. Фоміна та ін. ; за заг. ред. В.В. Сопко – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 468 с.

27. Дмитренко А.В. Податковий облік: курс лекцій. – Полтава: ПолтНТУ . – 2017. – 220 с.

28. Долішня Т. І. Міжнародний досвід обліку основних засобів: порівняльний аспект / Т. І. Долішня, І. Б. Медвідь // Причорноморські економічні студії. - 2018. - Вип. 28(2). - С. 126-129.

29. Євдокимов В.В. Адаптивна модель інтегрованої системи бухгалтерського обліку [Текст]: монографія / В.В. Євдокимов. - Житомир: ЖДТУ, 2010. - 516 с.

30. Євтушенко О. А. Визначення стратегії фінансового забезпечення відтворення основних засобів машинобудівних підприємств / О. А. Євтушенко // Нобелівський вісник. - 2017. - № 1. - С. 23–29.

31. Єлісєєва О.К. Методи оцінки основних засобів в умовах законодавчих змін: вітчизняний та зарубіжний досвід / О.К. Єлісєєва, А.М. Яресько // Економічний форум. - 2017. - № 1. - С. 223-230.

32. Єгорова Ю. Прискорена амортизація основних засобів у 2017-2018 роках. URL: http://www.dt-kt.com/pryskorena-amortyzatsiya-osnovnyh-zasobiv-u-2017-2018-rokah/

33. Задорожний З. Бухгалтерський та управлінський облік спільної діяльності підприємств з використання основних засобів / З. Задорожний, В. Орлова, С. Кафка // Вісник Тернопільського національного економічного університету. - 2018. - Вип. 2. - С. 84-93.

34. Звітність підприємства : підручник для внз / М. І. Бондар [та ін.] ; М-во освіти і науки України, 3 Держ. вищий навч. заклад "Київ. нац. економ. ун-т ім. Вадима Гетьмана", Вищий навч. заклад "Полтав. ун-т економіки і торгівлі". - К. : Центр учб. літ., 2015. - 570 с.

35. Івахненков С.В. Автоматизація бізнес-процесів та бухгалтерського обліку: "хмарна" революція? / С.В. Івахненков // Бухгалтерський облік і аудит. – 2018. – № 5. – С. 26–35.

36. Івахненков С.В. Основні положення соціально-економічного підходу до управління підприємствами/ С.В. Івахненков, А. Георгіаді // Наукові записки НаУКМА. – 2018. – Т.3, вип. 1. – С. 45–49.

37. Ізмайлова О. О. Методичні аспекти аналізу поліпшення основних засобів підприємства / О. О. Ізмайлова // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Сер. : Економічні науки. - 2011. - Вип. 27(1). - С. 215-218.

38. Інформаційні системи і технології в обліку : підручник / Ф. Ф. Бутинець [та ін.] ; ред. Ф. Ф. Бутинець. – 3-е вид., перероб. і доп. – Житомир : ПП "РУТА", 2007. – 468 с.

39. Інструкція про використання плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99

40. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку : монографія. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 336 с.

41. Кафка С. М. Методичні підходи до обліку операцій з надходження необоротних активів / С. М. Кафка, О. С. Степанюк // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2014. - № 797. - С. 225-234. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2014_797_32.

42. Кафка С. М. Облік руху основних засобів / С. М. Кафка // Причорноморські економічні студії. - 2017. - Вип. 23. - С. 191-200.

43. Кім Ю. Г. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення : навч. посібник для внз / Ю. Г. Кім ; М-во освіти і науки України. - К. : Центр учб. літ., 2014. - 600 с.

44. Коба О. В. Відображення операцій з руху основних засобів бюджетних установ у відповідності з планом рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі / О. В. Коба, С. Ю. Федоренко, О. О. Чубчик // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2017. - Вип. 23(3). - С. 131-134.

45. Ковальчук Н. О. Аналіз стану основних засобів на підприємствах України / Н. О. Ковальчук, Т. А. Побіжан // Молодий вчений. - 2017. - № 10. - С. 910-914.

46. Кононова І.В. Особливості обліку та аудиту основних засобів згідно з міжнародними стандартами/ І.В. Кононова, А.О. Бакум// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. — 2016. — Вип. 6. Ч. 2. — С. 19—23.

47. Костюнік О. В. Економічний зміст та класифікація основних засобів / О. В. Костюнік, А. А. Наконечна // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2016. - Вип. 21(1). - С. 177- 180 .

48. Косяк А. П. Основні засоби: поняття, класифікація, вартість, первинний облік і документальне оформлення комунальними підприємствами / А. П. Косяк // Комунальне господарство міст. Серія : Економічні науки. - 2019. - Вип. 2. - С. 104-110. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kgm_econ_2019_2_21

49. Крот Ю. Вартісний критерій для придбання ОЗ: чи є винятки для платників ПДВ / Ю. Крот // Бюджетна бухгалтерія. – 2018. – № 22. URL: https://i.factor.ua/ukr/journals/bb/2018/june/issue-22/article-37137.html

50. Крута Л. Новий бухоблік основних засобів та інших необоротних активів: розбираємо типові ситуації / Л. Крута // Бухгалтерія: бюджет. – 2017. – № 10 (158). – С. 14-19.

51. Кучеренко Т.Є. Сучасні вимоги до обліку основних засобів / Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітянські аспекти: Збірник наукових праць за матеріалами ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (28-29 березня 2019 р.). Частина 1. – Дніпро: НМетАУ, 2019. – С. - 188-192

52. Левадський І. Основні засоби 2019. URL: https://www.budgetnyk.com.ua/article/173-osnovn-zasobi-pro-golovne

53. Лисенко А. М. Удосконалення організації обліку основних засобів та шляхи підвищення ефективності їх використання / А. М. Лисенко, Н. В. Білоус // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки: зб. наук. пр. - Кіровоград: КНТУ, 2012. - Вип. 21. - С. 282-287.

54. Максімова В.Ф. Облік у системі оподаткування: навч. посібник / В.Ф. Максімова, О.В. Артюх. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2013. – 267 с.

55. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16). Основні засоби. IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014

56. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник.- Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 412 с.

57. Мочерний С.В. Економічна теорія: Посібник.- К.: Видавничий центр "Академія", 2003. – 656 с.

58. Мулик Т. О. Інформаційно-організаційні засади аналізу основних засобів в управлінні реальними інвестиціями / Т. О. Мулик, А. О. Цуркан // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2018. - Вип. 29(2). - С. 173-177.

59. Облік, аналіз, аудит, звітність та оподаткування в умовах глобалізації економіки: монографія / за ред. к.е.н., проф. Й.Я. Даньківа. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 300 с.

60. Облікова політика підприємства : навч. посібник для внз / Ю. А. Верига [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Полтав. ун-т економіки і торгівлі. - К. : Центр учб. літ., 2015. - 312 с.

61. Одношевна О. Концепт управління процесом обліку основних засобів / О. Одношевна // Економіка природокористування і охорони довкілля. - 2017. - 2017. - С. 130-137.

62. Осмятченко В.О. Бухгалтерський облік в умовах застосування інформаційних технологій : монографія / В.О. Осмятченко. – К. : КНЕУ, 2012.

63. Пирець Н.М Порівняльний аналіз національних та міжнародних стандартів обліку основних засобів / Н. М. Пирець, Ю. А. Псюк // Інноваційна економіка. - 2013. - № 6. - С. 325-330.

64. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11

65. Покиньчереда В. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами підприємства / В. В. Покиньчереда // Інвестиції: практика та досвід. - 2018. - № 17. - С. 5-11.

66. Податковий кодекс України від 02.12. 2010 р. № 2755 – IV URL: http://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/2755-17

67. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/ show/z0336-13.

68. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/z0288-00/

69. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05

70. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати» URL: http://zakon.rada.gov.ua /laws/show/z0610-06

71. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996 – XIV: URL: http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14

72. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03

73. Примуш Ю. С. Особливості обліку та аудиту основних засобів підприємства за міжнародними стандартами / Ю. С. Примуш, Є. П. Морозова, О. Ю. Хідько // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2017. - Т. 22, Вип. 11. - С. 242-245.

74. Пуйда Г. В. Прийняття рішень по вибору альтернативних форм оновлення та фінансування основних засобів / Г. В. Пуйда // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2014. - Т. 19, Вип. 3(2). - С. 190-193.

75. П’ясецька А. І. Аналіз проблематики бухгалтерського обліку основних засобів в Україні / А. І. П’ясецька // Управління розвитком. - 2013. - № 17. - С. 41-44.

76. Радіонова Н. Й. Організація внутрішньогосподарського контролю основних засобів на підприємствах України / Н. Й. Радіонова, О. В. Михайлюк // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . - 2018. - № 14. - С. 37-39.

77. Ратушенко О.І. Облік і аналіз основних засобів / О. І. Ратушенко // Бухгалтерія – Облік і аудит. – 2017. URL: http://www.sworld.com.ua/konferu5/47.pdf

78. Рзаєв Д. О. Основні засоби підприємства: аспекти та аналіз ефективності використання / Д. О. Рзаєв, С. Л. Рзаєва // Моделювання та інформаційні системи в економіці. - 2015. - № 91. - С. 235-246.

79. Самарченко О. Необоротні активи: внесок до статутного капіталу під час перереєстрації / О. Самарченко // Бухгалтерія. – 2010. – №3-4. – С.43-46

80. Самбурська Н. І. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами: теорія і практика (на прикладі підприємств водопровідно-каналізаційного господарства): монографія / Н. І. Самбурська. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2015. –с. 289.

81. Січ О. Інвентаризація основних засобів / О. Січ // URL: https://www.golovbukh.ua/article/5945-qqq-16-m11-10-11-2016-neoborotn-aktivi-po-osen-rahuyut.

82. Слуцький Є. В. Використання електронних майданчиків для оцінки основних засобів за справедливою вартістю / Є. В. Слуцький // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2018. - Вип. 29(2). - С. 184-190.

83. Стратійчук В. М. Основні засоби та аналіз їх ефективності в бізнес–процесах підприємства / В. М. Стратійчук, Н. М. Богацька // Молодий вчений. - 2013. - № 2(02). - С. 39-42.

84. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність : підручник / Н. М. Ткаченко. - 6- те вид., допов. і перероб. - К. : Алерта, 2013.- 981 с.

85. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15

86. Чуніхіна Т. С. Відтворення основних засобів та терміну корисного використання в межах стратегії розвитку підприємств / Т. С. Чуніхіна, А. М. Горлушко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2018. - Вип. 19(1). - С. 79-83.

87. Шара Є. Ю. Фінансовий облік І : навч. посібник / Є. Ю. Шара, І. Є. Соколовська-Гонтаренко ; Держ. фіскальна служба України, Нац. ун-т Держ. податкової служби України. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 336 с.

88. Шарманська В. М. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами та ефективності їх використання / В. М. Шарманська, В. В. Вітюк // Молодий вчений. - 2018. - № 1(1). - С. 550-552.

89. Шарова С. В. Методичні підходи до внутрішнього аудиту основних засобів в Акціонерних Товариствах / С. В. Шарова, О. В. Руденко// Тиждень науки. Тези доповідей науково-практичної конференції, Запоріжжя, 15–19 квітня 2019 р. / Редкол. : В. В. Наумик (відпов. ред.) Електрон. дані. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2019, Україна. URL: http://www.zntu.edu.ua/

90. Шендригоренко М. Т. Основні засоби: проблемні аспекти визначення та організації документообігу на підприємствах / М. Т. Шендригоренко, Ю. В. Яковенко // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Серія : Економічні науки. - 2017. - № 2. - С. 93-100.

91. Шматковська Т. О. Раціоналізація організації облікового процесу операцій з основними засобами в аспекті підвищення ефективності використання цих активів на підприємстві / Т. О. Шматковська // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Економічні науки. – 2013. – № 5 (254). – С. 124-129

92. Яворовенко Е. В. Структура основних засобів у бухалтерському обліку в Україні та за кордоном: аналіз та порівняння / Е. В. Яворовенко // Управління розвитком. - 2013. - № 20. - С. 88-90.

93. Яковишина Н. А. Теоретичні основи обліку основних засобів / Н. А. Яковишина, К. А. Яковенко // Молодий вчений. - 2018. - № 5(2). - С. 779-782.

94. Ivakhnenkov S.V. International Financial Reporting Standards vs. Ukrainian National Accounting Standards: the Comparison of Financial Ratios Case Study / S.V. Ivakhnenkov, S. A. Droniuk // Наукові записки НаУКМА. – 2014. – Т.159. – С. 27–31.

95. Barbara Olczacka Leksykon zarządzania finansami. Ośrodek Doradstwa i Doskonalenia Kadr / Barbara Olczacka, Renata Pałczyńska-Gościnial. – Gdańsk, 1998. – 370 s.

96. Leksykon Finansów. [komitet redakcyjny Jan Głuchowski]. – Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, 2001. – 368 s.

97. Olchowicz I. Podstawy rachunkowości / I. Olchowicz – Warszawa: PWE, 2002. – Część I wykład. – Wydanie czwarte zmienione. – 323 s

ДОДАТКИ

Додаток А

Систематизація поглядів дослідників щодо сутності основних засобів

№ з/п	Джерело	Визначення
1	2	3
1.	Андрійчук В. Г. [1]	Основні фонди – це грошове вираження засобів праці, тобто основних засобів.
2.	Більський В. Г. [2]	Основні фонди – це сукупність засобів праці та матеріально-майнових цінностей, що функціонують у натуральній формі як у сфері матеріального виробництва, так і у невиробничій сфері, вартістю понад 15 неоподаткованих мінімумів доходів громадян і терміном служби більше одного року.
3.	Бойко В.М., Вашків П.Г. [3, с. 358]	Основні засоби - сукупність засобів праці, які функціонують у сфері матеріального виробництва в незмінній натуральній формі протягом тривалого часу та переносять свою вартість на продукт частинами в міру їх зношення.
4.	Борисов А.Б. [4, с. 487]	Основні засоби - засоби праці виробничого та невиробничого призначення. Характерною особливістю ОЗ, є участь в процесі виробництва тривалий час, в перебігу багатьох циклів, при збереженні основних властивостей і первинної форми, при цьому поступове зношування і їх вартість переносяться на продукцію, що виготовляється.
5.	Бланк И.А. [5, с. 227]	Основні засоби (фонди) – сукупність матеріальних активів в формі засобів праці, які багаторазово приймають участь в процесі виробничо-комерційної діяльності і переносять на продукцію свою вартість частинами.
6.	Бутинець Ф.Ф. [6, с. 125]	Основні засоби - матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік).
7.	Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. [7, с. 230-231]	Основні засоби – термін бухгалтерського обліку, синонім економічного поняття “основні фонди”; матеріальні активи, утримувані підприємством з метою їх використання у процесі виробництва та реалізації товарів, виконання робіт чи надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких перевищує один рік чи операційний цикл.
8.	Сухарський В.С. [8, с. 655]	Основні засоби (основні фонди) – це засоби праці виробничого і невиробничого призначення (будівлі, споруди, машини, інвентар), що беруть участь у процесі виробництва впродовж багатьох циклів, зберігаючи при цьому свою натуральну форму, і поступово (в міру зношення) переносять свою вартість на вироблену продукцію.

Продовження дод. А

1	2	3
9	Фаминского И.П. [9, с. 287-288]	Основний капітал, основні засоби, основні фонди – сума капіталу, вкладеного в сукупність матеріально-речових об'єктів і цінностей, що використовуються в процесі виробництва для впливу на предмети праці і їх перетворення в придатні до споживання продукти. Основні засоби приймають участь в багатьох циклах виробництва, служать протягом довгого часу й переносить свою вартість на вартість вироблених з його допомогою товарів поступово, по мірі зносу шляхом нарахування амортизації.
10	Сердюк В.Н. [10, с. 125]	Основні засоби – засоби праці, ціна яких перевищує встановлений підприємством вартісний розмір, і термін експлуатації яких перевищує один рік (чи операційний цикл, якщо він більший за рік) в первісній натуральній формі як засоби праці (машини, обладнання, прибори та інструменти) чи як матеріальні умови праці (будівлі, споруди, інвентар)

Додаток Б

Визначення сутності основних засобів польськими науковцями

№ пор	Джерело	Визначення
1	Ольхович Ф. (Olchowicz I.) [97]	Основні засоби це частина майна, які призначені для довгострокового використання, та які виконують наступні умови: – передбачений період використання більше 1 року, – призначені для потреб підприємства, – в момент прийняття до використання є повністю укомплектованими та придатними до використання
2	Збігнев Люти (Zbigniew Luty)	Основні засоби це нерухомість (ґрунти, будинки, в тому числі приміщення, які є окремою власністю, будівлі та інвестиції в інші об'єкти), машини, обладнання, транспортні засоби, які є власністю або співвласністю підприємства, а також інші укомплектовані та здатні до використання в момент надходження предмети та живий інвентар з терміном використання більше року, призначені для власних потреб підприємства або для надання у користування на основі договору найму, оренди або іншого договору подібного характеру
3	Барбара Ольчацька (Barbara Olczacka), Рената Палчинська-Гощінял (Renata Pałczyńska-Gościnial) [95, с. 287]	Основні засоби – частини майна, які мають період використання більше одного року і первісну вартість, яка перевищує визначену суму (надається в положеннях, що стосуються – амортизації)
4	Ян Глуховскі (Jan Głuchowski) [97]	Основні засоби - це складові активів, а особливо основного реального майна (основні засоби та основні засоби в будові).

Джерело: [складено автором на основі [94-97]

Додаток В

Критерії визнання активу основним засобом у бухгалтерському обліку

№	Критерій	Примітка
1	*2*	*3*
1	Очікуваний строк корисного використання (експлуатації) перевищує 1 рік (або 1 операційний цикл, якщо він довший за рік).	Якщо матеріальний актив передбачається використовувати протягом періоду менше 1 року (чи операційного циклу, якщо він більше року), то він не може вважатися об'єктом основних засобів для цілей бухгалтерського обліку.
2	Існує ймовірність отримання майбутніх економічних вигод від використання об'єкта ОЗ	Економічні вигоди можуть надходити на підприємство наступними шляхами: використання об'єкта основних засобів окремо чи разом з іншими активами у виробництві товарів чи наданні послуг, які призначені для реалізації підприємством (обмін на інші активи, в тому числі на грошові засоби: використання для погашення заборгованості; розподіл між власниками підприємства; збільшення доходу від реалізації продукції; економії витрат).
3	Вартість об'єкта може бути достовірна визначена	Вартість об'єкта основних засобів може бути достовірно визначена або підприємством на підставі П(С)БО 7, або за допомогою фахівця-оцінювача. Для випадків, передбачених законодавством, залучення професійного оцінювача є обов'язковим.
4	Повинен використовуватися для визначеної мети	Метою використання об'єкта основних засобів може бути: виробництво, поставка товарів, надання послуг: - здача об'єкта ОЗ в оренду, здійснення соціально-культурних функцій.

Джерело: [складено автором на основі [73, 86, 92-93]

Додаток Г

Порівняльна характеристика основних засобів у бухгалтерському обліку та обліку в оподаткуванні

№	Критерій	Бухгалтерський облік	Облік в оподаткуванні
1	Основний засіб - матеріальний актив.	У бухгалтерському обліку основні засоби є матеріальними об'єктами. Формулювання матеріального активу ПКУ (пп.14.1.111) дає через визначення основних засобів. Тобто критерій матеріальності є спільним для обох видів обліку. Розуміння терміна «актив» також є подібним до його розуміння в бухгалтерському обліку.	
2	Основний засіб – призначений для господарської діяльності	У бухгалтерському обліку на визнання активу основним засобом не впливає його розмежування на виробничі та невиробничі. Згідно П(С)БО 7 «Основні засоби» необоротні матеріальні активи, які не направлені на отримання доходу (наприклад, будівля клубу) все одно включаються до бухоблікових основних засобів.	Ключова умова – націленість на отримання доходу. При цьому мова йде не лише про ті основні засоби, які прямо генерують доход, але й опосередковано беруть участь у цьому. Ті необоротні матеріальні активи, які не використовують у господарській діяльності називаються невиробничими основними засобами. Останні до податкових не потрапляють, відповідно витрати на їх придбання (створення) не амортизують.
3	Вартісний критерій	П(С)БО 7 «Основні засоби» не встановлюється вартісний критерій визнання основних засобів.	Щоб основний засіб визнали таким його вартість повинна перевищувати 6000 грн. Матеріальні активи, які відповідають решті критеріїв, крім вартісного класифікуються як МНМА.

Джерело: [складено автором на основі [66, 68, 84]

Додаток Д

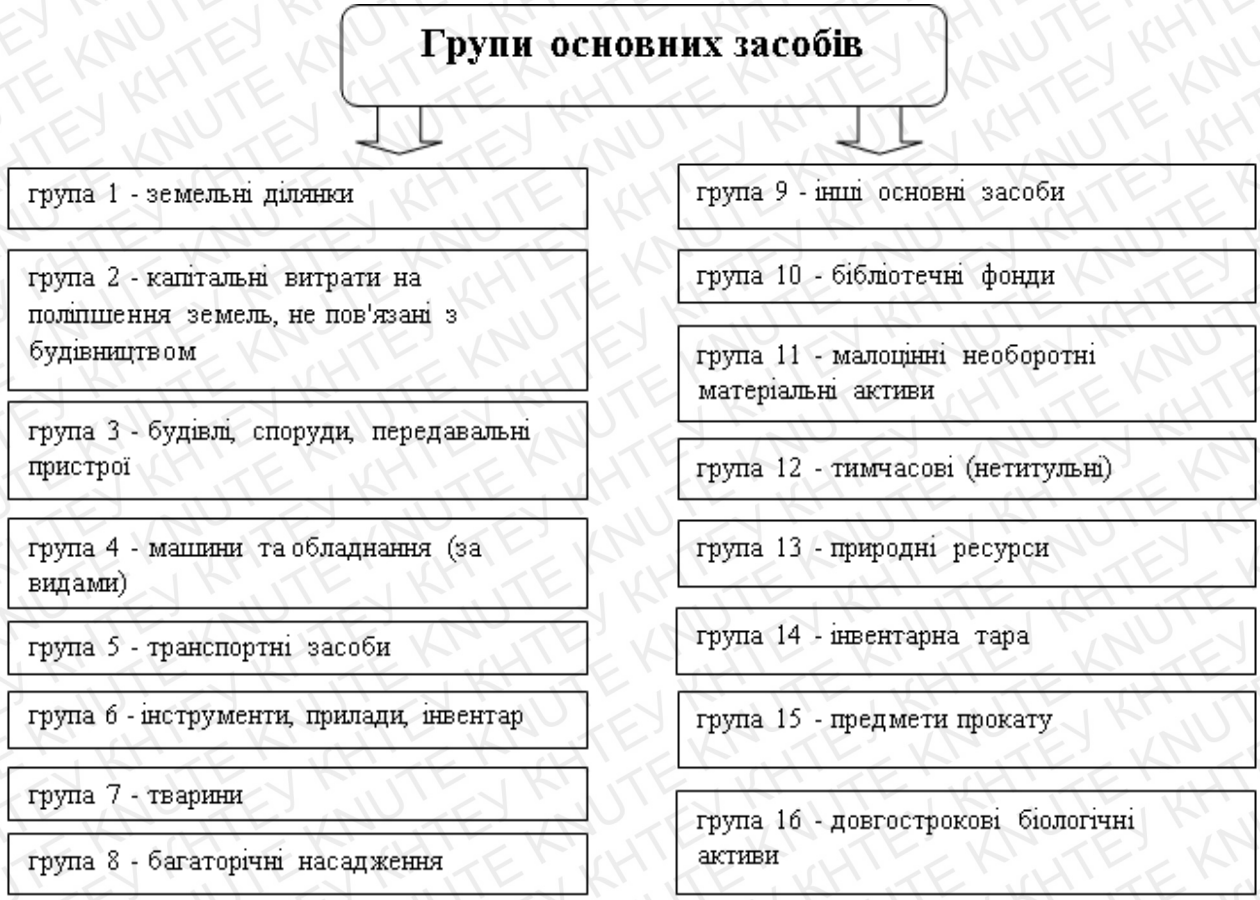

Рис. Д.1. Класифікація основних засобів на групи відповідно до Податкового кодексу України

Джерело: [складено автором на основі[66]

Додаток Е

Огляд нормативно-правової бази обліку та оподаткування операцій з надходження основних засобів

№ пор	Джерело інформації	Ознака класифікації	Елементи системи
1	*2*	*3*	*4*
1	Податковий кодекс України [66]	В частині основних засобів здійснюється розподіл на 16 груп з визначенням мінімального строку їх експлуатації, методи проведення амортизації, формування первісної вартості основних засобів, правил проведення індексації.	Використовується при визначенні правильності класифікаційної належності об'єкта основних засобів, розрахунку, розрахунку амортизації.
2	Господарський кодекс України [20]	Поняття майна підприємства, в тому числі й основних засобів, джерел його формування тощо. Відносини суб'єктів господарювання з використання основних засобів.	Регулювання майнових операцій з основними засобами.
3	Цивільний кодекс України [85]	Регулювання форм власності між суб'єктами господарювання.	Встановлення майнової відповідальності за пошкодження, кражу об'єктів основних засобів.
4	Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [71]	Унормовано організацію і методологію бухгалтерського обліку і фінансової звітності за операціями з основними засобами.	Закріплення об'єктів основних засобів за матеріально відповідальними особами.
5	План рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [64]	Відображення господарських операцій з основними засобами підприємств різних галузей економіки на рахунках бухгалтерського обліку	Встановлення економічної доцільності господарських операцій з основними засобами, відповідність їх нормативним актам
6	Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [39]	Визначаються рахунки, на яких обліковуються основні засоби, а також ті рахунки з якими може кореспондувати 10 рахунок та субрахунки, що йому належать	При перевірці облікових операцій з основними засобами
7	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [67]	Загальні визначення, мета фінансової звітності, склад та елементи фінансової звітності, якісні характеристики та принципи підготовки фінансової звітності	Використовується при визначенні обґрунтованості обліку операцій з основними засобами

Продовження дод. Е

1	*2*	*3*	*4*
8	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», затверджений Мінфіном України	Виправлення помилок і зміни у облікових оцінках основних засобів, події щодо операцій з основними засобами після дати балансу	При перевірці обґрунтованості виправлення помилок і змін стосовно основних засобів у фінансових звітах підприємства.
9	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”, затверджений Мінфіном України” [68]	Визначає методологічні принципи формування в бухгалтерському обліку інформації основних засобів, а також її розкриття у фінансовій звітності	Використовується при визначенні обґрунтованості обліку операцій з основними засобами
10	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда», затверджений Мінфіном України	Унормовуються операції з оренди основних засобів, їх обліку і експлуатації	Використовується при вирішенні конфліктних ситуацій з орендованими основними засобами
11	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 “Зменшення корисності активів”	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зменшення корисності активів та її розкриття у фінансовій звітності.	Застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності.
13	Методичні рекомендації до застосування форм первинних документів, затверджені Держкомстатом України	Методика застосування форм первинних документів з обліку основних засобів	Визначення доброякісності первинних документів з обліку основних засобів

Додаток Ж

Питання щодо обліку основних засобів, які розглядались в періодичних виданнях

№ пор	Джерело	Короткий зміст статті
1	2	3
1	Ратушенко О.І. Облік і аналіз основних засобів // Бухгалтерія – Облік і аудит.-2017 URL: http://www.sworld.com.ua/konferu5/47.pdf [77]	Розглянуто основні проблеми визначення термінів корисного використання основних засобів, порядок оцінки основних засобів при їх придбанні, переоцінці, списанні, реалізації та подальшому використані.
2	Єлісєєва О.К. Методи оцінки основних засобів в умовах законодавчих змін: вітчизняний та зарубіжний досвід / О.К. Єлісєєва, А.М. Яресько // Економічний форум. - 2017. - № 1. - С. 223-230. [31]	Досліджено законодавство та підходи науковців щодо оцінки об'єктів основних засобів на промислових підприємствах. Висвітлено критерії визнання об'єктів основних засобів в різних країнах світу. Узагальнено основні види оцінки основних засобів у вітчизняній та зарубіжній обліковій практиці.
3	Іонін Є. Є., Горбачова Л. В. Облік основних засобів: вітчизняний та зарубіжний досвід. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. 2018. № 10. С. 153–157.	У статті проаналізовано особливості вітчизняної та зарубіжної практики ведення обліку основних засобів. Основна увага приділена дослідженню критеріїв визнання, первісної оцінки, переоцінки, нарахування амортизації основних засобів в Україні та за кордоном.
4	В. О. Короленко, Л. Л. Гевлич. Особливості обліку основних засобів за національними та міжнародними стандартами URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvuumevcg_2016_6(2)__6.pdf	У дослідженні проаналізовані особливості обліку основних засобів за національними та міжнародними стандартами. Значна увага зосереджується на розбіжностях при формуванні первісної вартості, визнанні витрат на поліпшення та амортизації основних засобів. За результатами дослідження зроблені висновки, намічені перспективи подальших досліджень
5	Крута Л. Новий бухоблік основних засобів та інших необоротних активів: розбираємо типові ситуації / Л. Крута // Бухгалтерія: бюджет. – 2017. – № 10 (158). – С. 14-19. [50]	Автор розглядає порядок відображення в обліку і звітності затрат, пов'язаних ремонтом власних вироблених основних засобів
6	Вороная Н. Облік вибуття основних засобів URL: https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2017/november/issue-94/article-32191.html [15]	Розглядається порядок вибуття основних засобів в бухгалтерському і податковому обліку підприємства.
7	Єгорова Ю. Прискорена амортизація основних засобів у 2017-2018 роках. URL: http://www.dt-kt.com/pryskorena-amortyzatsiya-osnovnyh-zasobiv-u-2017-2018-rokah/ [32]	Автор розглядає застосовування мінімальних строків експлуатації, методи розрахунку амортизації, які при цьому застосовувати
8	Ліквідація ОЗ без ПДВ: як документально підтвердити // Вісник. Офіційно про податки / 16 березня 2019 № 10 URL: https://www.pwc.com/ua/uk/publications/2019/fixed-assets-liquidation.pdf	Нормами ПКУ передбачено випадки, коли у платника податку не виникає обов'язку нараховувати зобов'язання з ПДВ у разі ліквідації основних виробничих або невиробничих засобів. Але, щоб уникнути нарахування ПДВ вимагається документальне підтвердження.

Продовження дод. Ж

1	2	3
9	ISpro бухгалтеру: оприбутковуємо основні засоби разом // Автоматизація майбутнього. Блог про ISpro / 26-04-2019 URL: https://intelserv.net.ua/blog-ispro/material/id/68	Розглянуто основні проблеми оприбуткування основних засобів, порядок оцінки основних засобів при їх придбанні, переоцінці, списанні, реалізації та подальшому використані.
10	Мінімальний строк корисного використання за прискореним методом податкової амортизації // Журнал «Дт-Кт» / 05.02.2019. URL: https://news.dtkt.ua/accounting/individual-transactions/53272	ДФС розповіла, що замортизувати в податковому обліку ОЗ 4-ї групи (машини та обладнання) можна за 2 роки, навіть у випадку, якщо в бухобліку строк корисного використання таких ОЗ встановлено більший
11	Волотковська Ю. Облік основних засобів за МСФЗ у запитаннях і відповідях / Юлія Волотковська // Uteka. – URL: https://uteka.ua/ua/publication/Uchet-osnovnyx-sredstv-po-MSFO-v-voprosax-iotveta	У статті представлені приклади розв'язання практичних ситуацій відповідно до МСФЗ, порядок відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Дано пояснення щодо того як, в умовах діючої системи оподаткування, операції з необоротними активами впливають на податковий кредит і податкові зобов'язання з ПДВ, фінансовий результат до оподаткування і податок на прибуток.
12	Азаровська Ю.В. Міжнародна практика та вітчизняний досвід обліку необоротних активів / Ю.В. Азаровська. – URL: http://www.mnau.edu.ua/studentresearchjournal/studentresearchjournal021.pdf	Виділяються і описуються характерні особливості ведення обліку основних засобів за міжнародними стандартам. Особливу увагу приділено визнанню та оцінці основних засобів.
13	Косяк А. Впровадження МСФЗ в Україні: класифікація основних засобів за П(С)БО 7 та МСБО 16 / А. Косяк / МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація: Відкрита Міжнародна інтернет-конференція. – URL: http://konf.amsfo.com.ua/vprovadzhennya-msfz-v-ukra%D1%97ni-klasifikaciyaosnovnix-zasobiv-za-psbo-7-ta-msbo-16/.	Проведено аналіз теоретичних визначень поняття «основних засобів», розглянута класифікація основних засобів для цілей бухгалтерського обліку згідно П(С)БО порівняно з МСБО.

Додаток К

Таблиця К.1

Кореспонденція рахунків з обліку надходження основних засобів, придбаних за плату у постачальників на ТОВ «Зелена Брама»

№ пор	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Регістр обліку
		Дебет	Кредит		
Перша подія – отримання об'єкта основних засобів					
1	Отримано основні засоби від постачальника (підрядника)	152	631	5000,0	Ж-3, відомість 3.3
2	Відображено суму податкового кредиту	641	631	1000,0	Ж-3, відомість 3.3
3	Відображено отримання транспортних, посередницьких, страхових, реєстраційних та інших послуг, пов'язаних з придбанням основних засобів	152	685	200,0	Ж-3
4	Відображено суму податкового кредиту	641	685	40,0	Ж-3
5	Відображено витрати на заробітну плату працівникам, що монтують основні засоби	152	661	1000,0	Ж-5
6	Відображено нарахування на заробітну плату	152	65	371,6	Ж-5
7	Введення об'єкта основних засобів в експлуатацію	10	152	6571,6	Ж-4
8	Перераховано оплату постачальнику (підряднику)	631	311	6000,0	Ж-1, відомість 1.2
9	Відображено оплату послуг	685	311	240,0	Ж-1, відомість 1.2
Перша подія – оплата об'єкта основних засобів					
1	Перераховано аванс постачальнику (підряднику)	371	311	6000,0	Ж-1, відомість 1.2
2	Відображено виникнення податкового кредиту по ПДВ	641	644	1000,0	Ж-3, відомість 3.6
3	Отримано основні засоби від постачальника (підрядника)	152	631	5000,0	Ж-3, відомість 3.3
4	Відображено суму податкового кредиту	644	631	1000,0	Ж-3, відомість 3.3
5	Відображено отримання транспортних, посередницьких, страхових, реєстраційних та інших послуг, пов'язаних з придбанням ОЗ	152	685	200,0	Ж-3
6	Відображено суму податкового кредиту	641	685	40,0	Ж-3
7	Відображено витрати на заробітну плату працівникам, що монтують основні засоби	152	661	1000,0	Ж-5
8	Відображено нарахування на заробітну плату	152	65	371,6	Ж-5
9	Введення об'єкта основних засобів в експлуатацію	10	152	6571,6	Ж-4
10	Здійснено оплату послуг	685	311	6000,0	Ж-1, відомість 1.2
11	Відображено взаємозалік заборгованостей	631	371	6000,0	Ж-3, відомість 3.1

Продовження Додатку К

Таблиця К.2

Кореспонденція рахунків з обліку безоплатно одержаних основних засобів та основних засобів, внесених засновниками до статутного капіталу на ТОВ «Зелена Брама»

№ пор	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Регістр обліку
		Дебет	Кредит		
1	Відображено заборгованість засновника	46	40	3000,0	Ж-7
2	Відображено внесення засновником основного засобу до статутного фонду	152	46	1200,0	Ж-7
3	Відображено витрати на перевезення основних засобів	152	685	50,0	Ж-3
4	Відображено податковий кредит	641	685	10,0	Ж-3
5	Здійснено оплату транспортних послуг	685	311	60,0	Ж-1, відомість 1.2
6	Відображено введення основного засобу в експлуатацію	10	152	1250,0	Ж-4
7	Безкоштовне отримання основних засобів	152	424	4000,0	Ж-7
8	Відображення отриманих послуг	152	685	100,0	Ж-3
9	Відображено податковий кредит по отриманих послугах	641	685	20,0	Ж-3
10	Введення об’єкта в експлуатацію	10	152	4100,0	Ж-4
11	Нараховано амортизацію в першому місяці експлуатації	93	131	102,5	Ж-4
12	Відображено дохід в розмірі нарахованої амортизації	424	745	102,5	Ж-6

Продовження Додатку К

Таблиця К.3

Основні господарські операції рахунку 13 «Знос необоротних активів» на ТОВ «Зелена Брама»

№ пор	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Регістр обліку
		Дебет	Кредит		
1	Відображено збільшення первісної вартості об'єктів основних засобів при проведенні дооцінки основних засобів у частині збільшення суми нарахованого зносу	10	131	1500,0	Ж-4
2	Відображено втрати від зменшення корисності до оціненого об'єктів основних засобів шляхом збільшення суми нарахованого зносу в частині зменшення суми додаткового капіталу	423	131	1850,0	Ж-4
3	Відображено втрати корисності об'єкта основних засобів шляхом збільшення суми нарахованого зносу з одночасним збільшенням витрат	972	131	1550,0	Ж-4
4	Списано нараховану амортизацію об'єктів основних засобів, що вибули	131	10	2300,0	Ж-4
5	Відображено зменшення первісної вартості об'єктів основних засобів при проведенні уцінки основних засобів у частині зменшення суми нарахованого зносу	131	10	580,0	Ж-4
6	Відображено відновлення корисності об'єктів основних засобів у межах суми донарахованого зносу при попередньому зменшенні корисності з одночасним визнанням доходу	131	742	980,0	Ж-4
7	Списано суму перевищення попередніх дооцінок над сумою уцінок залишкової вартості об'єктів основних засобів на нерозподілений прибуток у разі використанням підприємством періодичності зарахування відповідної суми дооцінки до складу нерозподіленого прибутку щомісячно у сумі, пропорційній нарахуванню амортизації	423	441	650,0	Ж-4
8	Відкориговано суму відстрочених податкових зобов'язань на позарахункову величину податку на прибуток із суми зміни власного капіталу	54	423	1200,0	Ж-4

Продовження Додатку К

Таблиця К.4

Основні господарські операції з обліку модернізації основних засобів на ТОВ «Зелена Брама»

№ пор	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Регістр обліку
		Дебет	Кредит		
Підрядним способом					
1	Відображено витрати з реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання об'єктів основних засобів	15	63	800,0	Ж-3
2	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ	641	63	160,0	Ж-3
3	Оплачено роботи з реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання об'єктів основних засобів виконані сторонніми організаціями	63	31	960,0	Ж-1
4	Списано витрати	10	15	800,0	Ж-4
Господарським способом					
1	Відображено фактично понесені втрати, пов'язані з поліпшенням основних засобів:				
	- на суму використаних виробничих запасів	15	20	1500,0	Ж-5
	- на суму нарахованої заробітної плати		661	300,0	Ж-5
	- на суму нарахувань на фонд заробітної плати		65	110,4	Ж-5
	- інші витрати		63	100,0	Ж-5
2	Списано витрати	10	15	2010,4	Ж-4

Таблиця К.5

Основні господарські операції з обліку переоцінки основних засобів на ТОВ «Зелена Брама»

№ пор	Зміст господарської операції	Сума, грн.	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1.	Відображено результати дооцінки ОЗ	1400 600	10 423	423 131
2.	Відображено результати дооцінки ОЗ при їх вибутті	1100	423	441
3.	Відображення результатів уцінки ОЗ	3000 90000	131 975	10 10
4.	Відображення результатів уцінки ОЗ, раніше дооцінених	1000 8000 2000	131 423 975	10 10 10
5.	Відображення результатів уцінки ОЗ, раніше уцінених	9000 3000 2000	10 10 423	746 423 131
6.	Відображено втрати від зменшення корисності об'єктів ОЗ, оцінених за первісною вартістю	300	975	131
7.	Відображено втрати від зменшення корисності об'єктів ОЗ, оцінка яких є переоціненою вартістю	300 60	975 131	10 10

Продовження Додатку К

Таблиця К.6

Інформація про основні засоби, яка відображається у фінансовій звітності на ТОВ «Зелена Брама»

№ пор	Назва форми фінансової звітності	Код рядка	Відображена інформація
1	Баланс (форма № 1)	030	Залишкова вартість
		031	Первісна вартість
		032	Знос
2	Звіт про фінансові результати (форма № 2)	260	Амортизація
3	Звіт про рух грошових коштів (форма № 3)	190	Реалізація необоротних активів
		210	Отримані відсотки за використання переданих у фінансову оренду необоротних активів
		250	Придбання необоротних активів
4	Звіт про власний капітал (форма № 4)	060	Дооцінка основних засобів
		070	Уцінка основних засобів
5	Примітки до річної фінансової звітності	010-070	Вартість основних засобів на початок та кінець звітного року, сума зносу, вартість основних засобів, що надійшли та вибули за звітний рік
6	Додаток до приміток до річної фінансової звітності (форма №6)	290-300	Сума доходу від реалізації основних засобів
7	Декларація про прибуток підприємства	07 К1	Сума амортизаційних відрахувань
8	Декларація про ПДВ	010-011	Вартість придбаних основних засобів
9	1 - ІП – квартальна “Звіт підприємства про реалізацію інвестиційного проекту в спеціальній (вільній) економічній зоні або на території пріоритетного розвитку”	015	Вартість основних засобів, які зараховуються як внесок до підприємства

Додаток Л

Придбання основних засобів в бухгалтерському обліку на ТОВ «Зелена Брама»

Первинні документи	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Сума, грн.
		Дт	Кт	
Прибутковий ордер, акт приймання устаткування	Отримано (оприбутковано) об'єкт ОЗ	152	631	60000
Податкова накладна постачальника	Суму ПДВ, сплачену у складі вартості ОЗ, включено до складу податкового кредиту	641	631	12000
Акт виконаних робіт	Інші витрати, пов'язані з придбанням, включено до первісної вартості ОЗ	152	631	2000
Податкова накладна підрядника	Суму ПДВ, сплачену підряднику, включено до складу податкового кредиту	641	631	400
Бухгалтерська довідка	Зменшено залишок на позабалансовому рахунку 09 «Амортизаційні відрахування»	–	09	62000
Платіжне доручення	Сплачено інші витрати, що включаються до первісної вартості	631	311	2400
Акт приймання-передачі (ф. № ОЗ-1)	Уведено в експлуатацію об'єкти ОЗ	10	152	62000
Платіжне доручення	Перераховано продавцю вартість об'єкта ОЗ	631	311	72000
Розрахунок бухгалтерії	Нараховано знос основних вантажного автомобіля	91	13	150
Розрахунок бухгалтерії	Нараховано знос офісу	92	13	450
Розрахунок бухгалтерії	Нараховано знос комп'ютерної техніки відділу збуту	93	13	220
	Відображено фактично понесені втрати, пов’язані з поліпшенням основних засобів:			
Ж-5	- на суму використаних виробничих запасів	15	20	1500,0
Ж-5	- на суму нарахованої заробітної плати		661	300,0
Ж-5	- на суму нарахувань на фонд заробітної плати		65	110,4
Ж-5	- інші витрати	15	63	100,0
Акт приймання решти відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об’єктів (ф. № ОЗ-2)	Відображення витрат на поточний ремонт основних засобів, що виконується ремонтною бригадою або ремонтним цехом підприємства	23	20 66 65 24	20 000
	Списання здійснених витрат на обслуговування та ремонт основних засобів виробничого призначення	23 91	23	14 500
	Списання здійснених витрат на обслуговування та ремонт основних засобів загальногосподарського призначення	92	23	2500
	Списання здійснених витрат на обслуговування та ремонт основних засобів, що забезпечують збут	93	23	1700
	Списання здійснених витрат на обслуговування та ремонт основних засобів, що використовуються для дослідження і розробок	941	23	1300

Додаток М

Рис. М.2. Концепція управлінського обліку операцій з надходження основних засобів

Джерело: [складено автором на основі [26, 33]

Додаток П

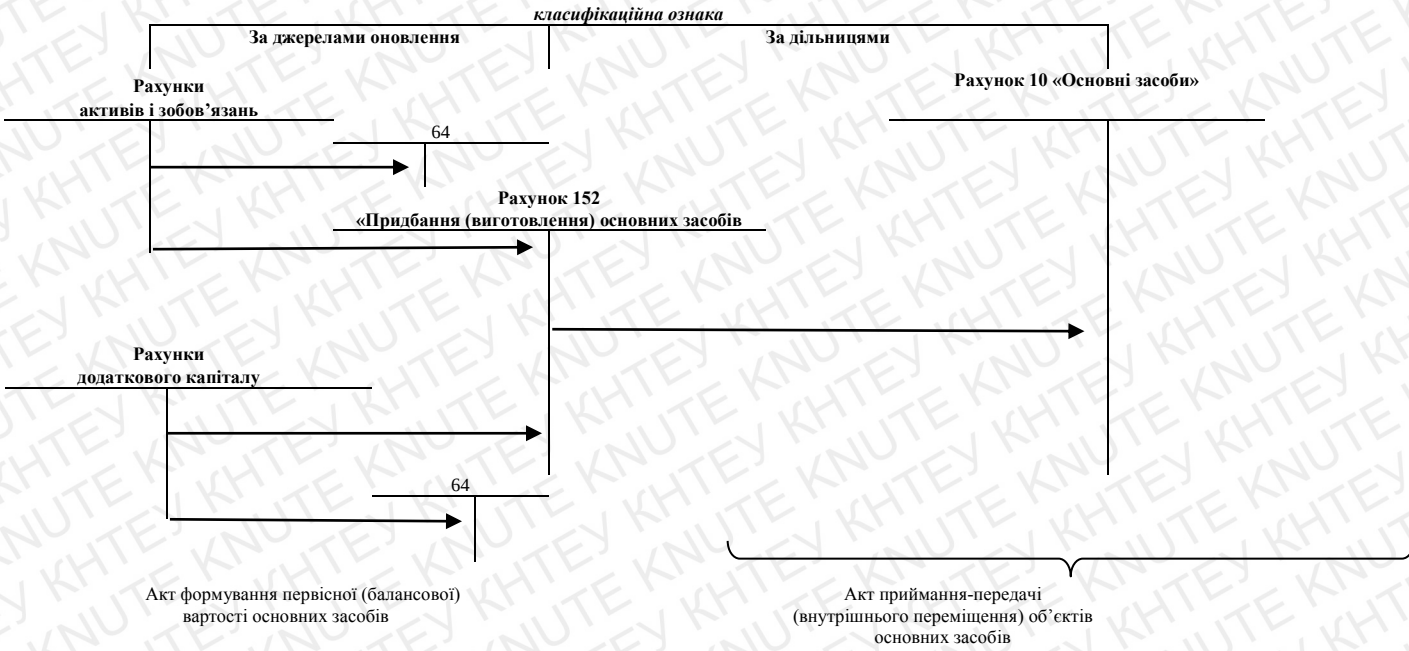

Рис. П.4. Схема обліку надходження основних засобів на ТОВ «Зелена Брама»

Джерело: [складено автором на основі [26, 29]

Додаток Р

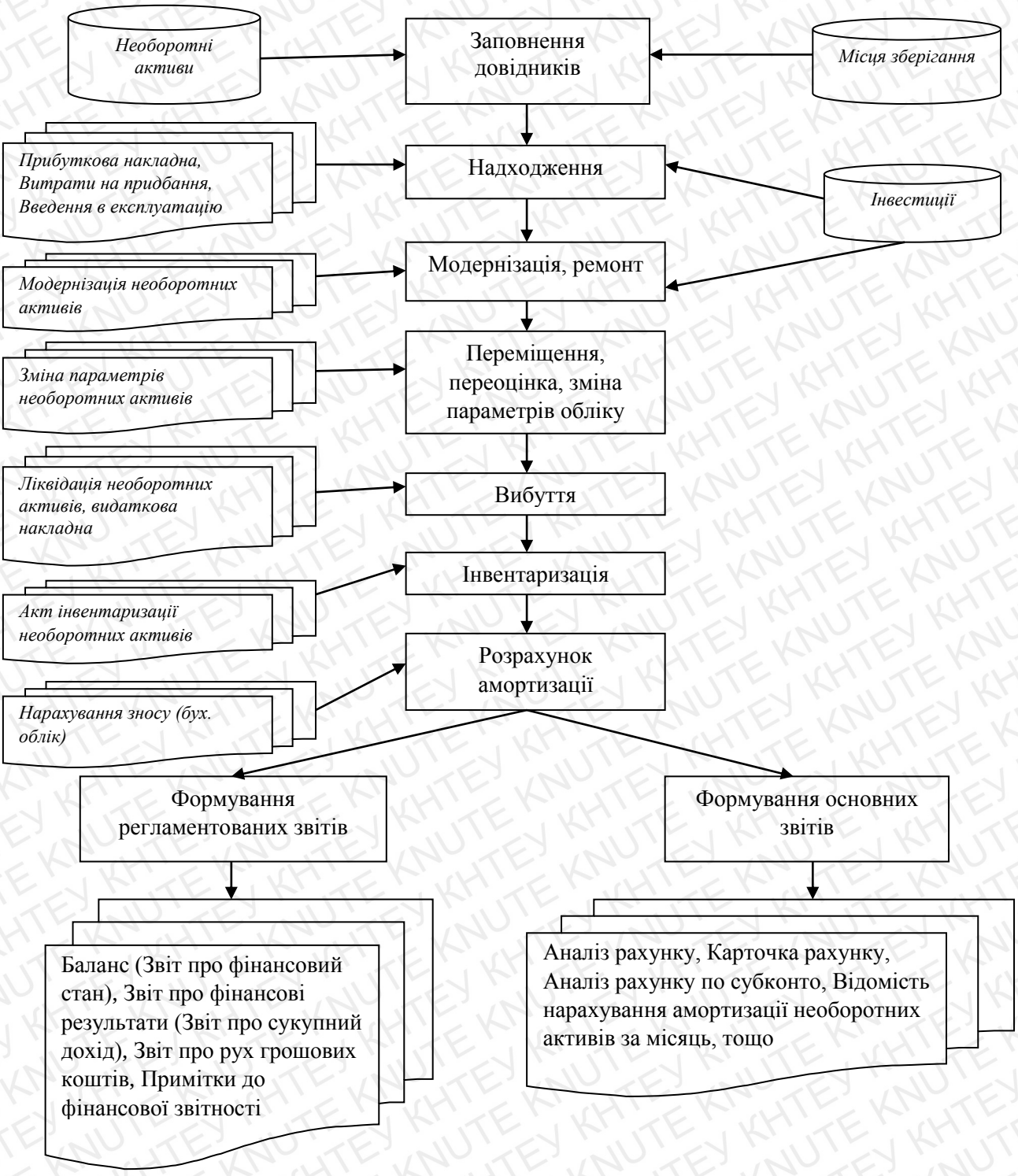

Рис. Р.5. Схема організації обліку основних засобів у середовищі інформаційної системи «1С: Підприємство» ТОВ «Зелена Брама»

Джерело: [складено автором на основі [3, 21, 58]

			Коди
			Дата
Підприємство	ТОВ «Зелена Брама»	за ЄДРПОУ	38196340
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Одиниця виміру:	тис. грн.	Контрольна сума	
Адреса:	02002, м.Київ, Дніпровський р-н, вул.		

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2015 р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	**2**	**3**	**4**
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000		
- первісна вартість	1001	0	0
- накопичена амортизація	1002	(0)	(0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	361	235
Основні засоби:	1010		
- первісна вартість	1011	10895	11546
- знос	1012	(3214)	(3561)
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
- інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	**1095**	**8042**	**10596**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	651	856
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1195	1203
Дебіторська заборгованість за рахунками:			
- за бюджетом	1135	78	32
- за виданими авансами	1130	856	1021
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	146	136
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0

Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	685	836
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	64	23
Усього за розділом II	**1195**	**3920**	**4428**
III. Необоротні активи та групи вибуття	**1200**	**0**	**0**
Баланс	**1300**	**11962**	**12654**

Пасив	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	**2**	**3**	**4**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1486	1486
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий вкладений капітал	1410	3981	4261
Резервний капітал	1415	0	32
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2009	2245
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Усього за розділом I	**1495**	**7476**	**8024**
II. Довгострокові зобов'язання			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	512	732
Довгострокові кредити банків	1510	365	224
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	**1595**	**877**	**956**
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	321	412
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	48	26
розрахунками з бюджетом	1620	205	254
у тому числі з податку на прибуток	1621	564	456
розрахунками зі страхування	1625	105	112
розрахунками з оплати праці	1630	226	245
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	1753	1703
Інші поточні зобов'язання	1690	0	0
Усього за розділом III	**1695**	**3237**	**3222**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	**0**	**0**
Баланс	**1900**	**11962**	**12654**

Керівник
Головний бухгалтер

			Коди
			Дата
Підприємство	ТОВ «Зелена Брама»	за ЄДРПОУ	38196340
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Одиниця виміру:	тис. грн.	Контрольна сума	
Адреса:	02002, м.Київ, Дніпровський р-н, вул.		

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2016 р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	**2**	**3**	**4**
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000		
- первісна вартість	1001	0	0
- накопичена амортизація	1002	(0)	(0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	235	753
Основні засоби:	1010		
- первісна вартість	1011	11546	14660
- знос	1012	(3561)	(4817)
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
- інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	**1095**	**8220**	**10596**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	856	173
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1203	1395
Дебіторська заборгованість за рахунками:			
за виданими авансами	1130	1021	562
за бюджетом	1135	32	51
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	136	155
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	836	737
Витрати майбутніх періодів	1170		

Інші оборотні активи	1190	23	61
Усього за розділом II	**1195**	**4428**	**5242**
III. Необоротні активи та групи вибуття	**1200**	**0**	**0**
Баланс	**1300**	**12654**	**15848**

Пасив	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	**2**	**3**	**4**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1486	1486
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий вкладений капітал	1410	4261	5358
Резервний капітал	1415	32	55
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2245	3697
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Усього за розділом I	**1495**	**8024**	**10596**
II. Довгострокові зобов'язання			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	732	841
Довгострокові кредити банків	1510	224	280
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	**1595**	**956**	**1121**
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	412	519
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	26	7
розрахунками з бюджетом	1620	254	100
у тому числі з податку на прибуток	1621	456	358
розрахунками зі страхування	1625	112	136
розрахунками з оплати праці	1630	245	302
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	1703	2099
Інші поточні зобов'язання	1690	0	0
Усього за розділом III	**1695**	**3222**	**3538**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	**0**	**0**
Баланс	**1900**	**12654**	**15848**

Керівник
Головний бухгалтер

			Коди
			Дата
Підприємство	ТОВ «Зелена Брама»	за ЄДРПОУ	38196340
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Одиниця виміру:	тис. грн.	Контрольна сума	
Адреса:	02002, м.Київ, Дніпровський р-н, вул.		

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2017 р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	**2**	**3**	**4**
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000		
- первісна вартість	1001	0	0
- накопичена амортизація	1002	(0)	(0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	753	611
Основні засоби:	1010		
- первісна вартість	1011	14660	19267
- знос	1012	(4817)	(5336)
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
- інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	**1095**	**10596**	**14542**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	173	301
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1395	2165
Дебіторська заборгованість за рахунками:			
за виданими авансами	1130	562	742
за бюджетом	1135	51	190
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	155	83
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	737	1354
Витрати майбутніх періодів	1170		

Інші оборотні активи	1190	61	20
Усього за розділом II	**1195**	**5242**	**8938**
III. Необоротні активи та групи вибуття	**1200**	**0**	**0**
Баланс	**1300**	**15848**	**23482**

Пасив	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	**2**	**3**	**4**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1486	1486
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий вкладений капітал	1410	5358	5338
Резервний капітал	1415	55	169
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3697	6758
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Усього за розділом I	**1495**	**10596**	**13751**
II. Довгострокові зобов'язання			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	841	986
Довгострокові кредити банків	1510	280	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	**1595**	**1121**	**986**
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	519	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	7	169
розрахунками з бюджетом	1620	100	238
у тому числі з податку на прибуток	1621	358	110
розрахунками зі страхування	1625	136	92
розрахунками з оплати праці	1630	302	225
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	2099	7056
Інші поточні зобов'язання	1690	0	0
Усього за розділом III	**1695**	**3538**	**7909**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	**0**	**0**
Баланс	**1900**	**15848**	**23482**

Керівник
Головний бухгалтер

			Коди
			Дата
Підприємство	ТОВ «Зелена Брама»	за ЄДРПОУ	38196340
Територія		за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	
Вид економічної діяльності		за КВЕД	
Одиниця виміру:	тис. грн.	Контрольна сума	
Адреса:	02002, м.Київ, Дніпровський р-н, вул.		

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2018 р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	**2**	**3**	**4**
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000		
- первісна вартість	1001	0	0
- накопичена амортизація	1002	(0)	(0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	611	432
Основні засоби:	1010		
- первісна вартість	1011	19267	22156
- знос	1012	(5336)	(7456)
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
- інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	**1095**	**14542**	**15132**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	301	210
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	2165	2291
Дебіторська заборгованість за рахунками:			
за виданими авансами	1130	742	0
за бюджетом	1135	190	200
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	83	693
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	1354	431
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	20	31

Усього за розділом II	**1195**	**8938**	**8637**
III. Необоротні активи та групи вибуття	**1200**	**0**	**0**
Баланс	**1300**	**23482**	**23771**

Пасив	**Код рядка**	**На початок звітного періоду**	**На кінець звітного періоду**
1	**2**	**3**	**4**
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1486	1486
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий вкладений капітал	1410	5338	5307
Резервний капітал	1415	169	329
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6758	6689
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Усього за розділом I	**1495**	**13751**	**13811**
II. Довгострокові зобов'язання			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	986	1331
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	**1595**	**986**	**1331**
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	169	236
розрахунками з бюджетом	1620	238	237
у тому числі з податку на прибуток	1621	358	110
розрахунками зі страхування	1625	92	94
розрахунками з оплати праці	1630	225	286
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	7056	7130
Інші поточні зобов'язання	1690	0	0
Усього за розділом III	**1695**	**7909**	**8069**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	**0**	**0**
Баланс	**1900**	**23482**	**23771**

Керівник
Головний бухгалтер

Динаміка активів ТОВ «Зелена Брама» за 2014-2018 рр.

тис. грн.

Актив	2014	2015	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення, +/-				Відносне відхилення, %			
						2015 від 2014	2016 від 2015	2017 від 2016	2018 від 2017	2015 від 2014	2016 від 2015	2017 від 2016	2018 від 2017
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*	*14*
I. Необоротні активи													
Незавершене будівництво	361	235	753	611	432	-126	518	-142	-179	-34,9	220,4	-18,9	-29,3
Основні засоби. Залишкова варітсть	7681	7985	9843	13931	14700	304	1858	4088	769	4,0	23,3	41,5	5,5
Усього за розділом I	8042	8220	10596	14542	15132	178	2376	3946	590	2,2	28,9	37,2	4,1
II. Оборотні активи													
Запаси:													
виробничі запаси	651	856	173	301	210	205	-683	128	-91	31,5	-79,8	73,9	-30,2
готова продукція													
товари	1195	1203	2955	4876	4190	8	1752	1921	-686	0,7	145,6	65,0	-14,1
Векселі одержані													
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	245	321	548	1372	2882	76	227	824	1510	31,0	70,7	150,4	110,1

Додаток И.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Дебіторська заборгованість за розрахунками:													
з бюджетом	78	32	51	190	200	-46	19	139	10	-59,0	59,4	272,6	5,3
за виданими авансами	856	1021	562	742	-	165	-459	180		19,3	-45,0	32,0	-100,0
Інша поточна дебіторська заборгованість	146	136	155	83	693	-10	19	-72	610	-6,8	14,0	-46,5	734,9
Грошові кошти та їх еквіваленти:													
в національній валюті	685	836	737	1354	431	151	-99	617	-923	22,0	-11,8	83,7	-68,2
Інші оборотні активи	64	23	61	20	31	-41	38	-41	11	-64,1	165,2	-67,2	55,0
Усього за розділом II	3920	4428	5242	8938	8637	508	814	3696	-301	13,0	18,4	70,5	-34,0
III Витрати майбутніх періодів		6	10	2	2	6	4	-8	-	-	66,7	-80,0	-
БАЛАНС	11962	12654	15848	23482	23771	692	3194	7634	289	5,8	25,2	48,2	1,2

Продовження дод. И.5

Динаміка джерел формування підприємства ТОВ «Зелена Брама» за 2014-2018 рр. тис. грн.

Пасив	2014	2015	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення, +/-				Відносне відхилення, %			
						2015 від 2014	2016 від 2015	2017 від 2016	2018 від 2017	2015 від 2014	2016 від 2015	2017 від 2016	2018 від 2017
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*	*14*
I. Власний капітал													
Статутний капітал	1486,00	1486,00	1486,00	1486,00	1486,00	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший додатковий капітал	3981,00	4261,00	5358,00	5338,00	5307,00	280,00	1097,00	-20,00	-31,00	7,03	25,75	-0,37	-0,58
Резервний капітал	0,00	32,00	55,00	169,00	329,00	32,00	23,00	114,00	160,00	-	71,88	207,27	94,67
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	2009,00	2245,00	3697,00	6758,00	6689,00	236,00	1452,00	3061,00	-69,00	11,75	64,68	82,80	-1,02
Усього за розділом I	7476,00	8024,00	10596,00	13751,00	13811,00	548,00	2572,00	3155,00	60,00	7,33	32,05	29,78	0,44
II. Забезпечення наступних витрат і платежів													
Забезпечення виплат персоналу	372,00	452,00	593,00	836,00	560,00	80,00	141,00	243,00	-276,00	21,51	31,19	40,98	-33,01
Усього за розділом II	372,00	452,00	593,00	836,00	560,00	80,00	141,00	243,00	-276,00	21,51	31,19	40,98	-33,01
III. Довгострокові зобов'язання													
Довгострокові кредити банків	365,00	224,00	280,00			-141,00	56,00	-280,00	0,00	-38,63	25,00	-100,00	-
Довгострокові фінансові зобов'язання													
Відстрочені податкові зобов'язання	512,00	732,00	841,00	986,00	1331,00	220,00	109,00	145,00	345,00	42,97	14,89	17,24	34,99
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*	*14*

Додаток И.6

Інші довгострокові зобов'язання													
Усього за розділом III	877,00	956,00	1121,00	986,00	1331,00	79,00	165,00	-135,00	345,00	9,01	17,26	-12,04	34,99
IV. Поточні зобов'язання													
Короткострокові кредити банків	321,00	412,00	519,00			91,00	107,00	-519,00	0,00	28,35	25,97	-100,00	-
Векселі видані													
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	48,00	26,00	7,00	169,00	236,00	-22,00	-19,00	162,00	67,00	-45,83	-73,08	2314,29	39,64
з одержаних авансів	564,00	456,00	358,00	110,00	86,00	-108,00	-98,00	-248,00	-24,00	-19,15	-21,49	-69,27	-21,82
з бюджетом	205,00	254,00	100,00	238,00	237,00	49,00	-154,00	138,00	-1,00	23,90	-60,63	138,00	-0,42
з позабюджетних платежів	15,00	14,00	17,00	19,00		-1,00	3,00	2,00	-19,00	-6,67	21,43	11,76	-100,00
зі страхування	105,00	112,00	136,00	92,00	94,00	7,00	24,00	-44,00	2,00	6,67	21,43	-32,35	2,17
з оплати праці	226,00	245,00	302,00	225,00	286,00	19,00	57,00	-77,00	61,00	8,41	23,27	-25,50	27,11
Інші поточні забов'язання	1753,00	1703,00	2099,00	7056,00	7130,00	-50,00	396,00	4957,00	74,00	-2,85	23,25	236,16	1,05
Усього за розділом IV	3237,00	3222,00	3538,00	7909,00	8069,00	-15,00	316,00	4371,00	160,00	-0,46	9,81	123,54	2,02
БАЛАНС	11962,00	12654,00	15848,00	23482,00	23771,00	692,00	3194,00	7634,00	289,00	5,78	25,24	48,17	1,23

Продовження дод. И.6

Динаміка результатів фінансової діяльності ТОВ «Зелена Брама» за 2014-2018 рр. тис. грн

Стаття	2014	2015	2016	2017	2018	Абсолютне відхилення, +/-				Відносне відхилення, %			
						2015 від 2014	2016 від 2015	2017 від 2016	2018 від 2017	2015 від 2014	2016 від 2015	2017 від 2016	2018 від 2017
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*	*14*
Доход (виручка) від реалізації продукції	20531	26531	32784	44861	27887	6000	6253	12077	-16974	29,22	23,57	36,84	-37,84
ПДВ	4102	4952	5321	7136	4470	850	369	1815	-2666	20,72	7,45	34,11	-37,36
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, посуг)	16429	21579	27463	37725	23417	5150	5884	10262	-14308	31,35	27,27	37,37	-37,93
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	11236	15689	20991	29597	19446	4453	5302	8606	-10151	39,63	33,79	41,00	-34,30
Валовий:													
прибуток	5193	5890	6472	8128	3971	697	582	1656	-4157	13,42	9,88	25,59	-51,14
збиток													
Інші операційні доходи	156	325	607	3945	6997	169	282	3338	3052	108,33	86,77	549,92	77,36
Адміністративні витрати	945	1024	1328	1959	2332	79	304	631	373	8,36	29,69	47,52	19,04
Витрати на збут	313	329	579	974	734	16	250	395	-240	5,11	75,99	68,22	-24,64
Інші операційні витрати	712	856	1129	4555	7502	144	273	3426	2947	20,22	31,89	303,45	64,70

Додаток И.7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Фін. результати від операційної діяльності:													
прибуток	3379	4006	4043	4585	400	627	37	542	-4185	18,56	0,92	13,41	-91,28
збиток													
Доход від участі в капіталі													
Інші фінансові доходи		6	3	100	0	6	-3	97	-100	-	-50,00	3233,33	-100,00
Інші доходи				31	50	-	-	31	19	-	-	-	61,29
Фінансові витрати	31	48	55	16		17	7	-39	-16	54,84	14,58	-70,91	-100,00
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування													
прибуток	3348	3964	3991	4700	450	616	27	709	-4250	18,40	0,68	17,76	-90,43
збиток													
Податок на прибуток від звичайної діяльності	1172	1404	1695	1528	359	232	291	-167	-1169	19,80	20,73	-9,85	-76,51
Фінансові результати від звичайної діяльності:													
прибуток	2176	2560	2296	3172	91	384	-264	876	-3081	17,65	-10,31	38,15	-97,13
збиток													
Чистий прибуток	2176	2560	2296	3172	91	384	-264	876	-3081	17,65	-10,31	38,15	-97,13

Продовження дод. И.7

Первинні документи обліку операцій з надходження основних засобів ТОВ «Зелена Брама»

Форма документу	Назва документу	Типові форми первинного бухгалтерського обліку Призначення	Електронні документи системи «1С: Бухгалтерія» Призначення
ОЗ-1	Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів	Застосовується для оформлення зарахування до складу основних засобів окремих об'єктів, для обліку введення їх в експлуатацію, при оформленні внутрішнього переміщення, а також для виведення із складу основних засобів, внаслідок їх передачі іншому підприємству	Є первинним документом, на основі якого формується інформація забезпеченості основними засобами (коефіцієнт оновлення, приросту). Накопичення інформації для аналізу і формування бухгалтерської і податкової звітності.
ОЗ-2	Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів основних засобів	Зазначаються технічна характеристика та первісна вартість об'єкту. Актом такої форми оформлюється приймання завершених робіт після добудови, реконструкції або модернізації основних засобів.	Є первинним документом, на основі якого формується інформація забезпеченості основними засобами (фондозабезпеченість фондоозброєність). Накопичення інформації для аналізу і формування бухгалтерської і податкової звітності.
ОЗ-3, ОЗ-4	Акт на списання основних засобів (автотранспортних засобів)	Використовується при оформленні вибуття основних засобів (легкового чи вантажного автомобіля, причепа), при повному чи частковому їх списанні.	На основі актів на списання основних засобів формується інформація про забезпеченість ними підприємства (коефіцієнт вибуття, ліквідності) Накопичення інформації для аналізу і формування бухгалтерської і податкової звітності.
ОЗ-6	Інвентарна картка обліку основних засобів	Застосовується для обліку окремих об'єктів основних засобів; для групового обліку однотипних об'єктів основних засобів, які надійшли в експлуатацію водному календарному місяці й мають одне й те ж виробничо-господарське призначення, технічну характеристику та вартість.	Застосовується при аналізі ефективності використання окремого основного засобу. Накопичення інформації для аналізу і формування бухгалтерської і податкової звітності.
ОЗ-7	Опис інвентарних карток з обліку основних засобів	Застосовується для реєстрації інвентарних карток. Записи в ньому ведуться в розрізі класифікаційних груп (видів) основних засобів.	Є джерелом для формування інформації аналізу показників забезпеченості основними засобами.
ОЗ-9	Інвентарний список основних засобів	Застосовується в місцях експлуатації основних засобів для обліку кожного об'єкта за матеріально відповідальними особами	Показує забезпеченість основними засобами за підрозділами.
ОЗ-14, ОЗ-15, ОЗ-16	Розрахунок амортизації основних засобів	Застосовуються для визначення суми амортизації основних засобів, що належить до нарахування у звітному місяці	Є первинним документом для формування інформації для аналізу показників якісного стану (коефіцієнти здатності, зносу,)

Джерело: [складено автором на основі [43, 48

Додаток 3